

IV.

Житіе и подвиги св. Іоанна, католикоса Урхайскаго.

ВВЕДЕНІЕ.

І. Свѣдѣнія о церкви Урхайской или Едесской.

Городъ, пѣвѣстный у грековъ подъ именемъ "Εδεσσα, у арабовъ—El Raha, у сирійцевъ—Orhau (яков. — Ūrhou), у армянъ и грузинъ—Urha, считается однимъ изъ древнѣхъ центровъ христіанства на Востоцѣ. Какъ бы ни смотрѣть съ научной точки зрѣнія на сказаніе о персидскѣ царя Авгаря съ Іисусомъ Христомъ, о присылкѣ ему Спасителемъ Своего нерукотвореннаго образа, о миссіонерствѣ въ Едессѣ апостоловъ Θомы, Θаддел и Ананіи¹⁾, одно несомнѣнно, что въ концѣ II или началѣ III вѣка христіанство въ Едессѣ было религіей государственной и отсюда оно пропикало къ сосѣднимъ народамъ, между прочимъ, въ Арменію и Иверію²⁾. Возвращенная трудами препод-

1) R. A. Lipsius, Die edessenische Abgarsage, kritisch untersucht (Braunschweig 1880).

2) В. Болотовъ, Лекціи по исторіи древней церкви, II, стр. 256—257. По преданію, жившему въ грузинской церкви, послѣднюю связывала съ церковью Едесской копія съ нерукотвореннаго образа, доставленная въ Грузію препод. Антоніемъ Мартыковскимъ. Преданіе это нашло полное свое выраженіе въ пѣснопѣвнѣхъ, составленныхъ въ XIII в. католикосомъ Арсеніемъ III Булмансидзе; вотъ нѣкоторыя характерныя изъ этихъ пѣснопѣвнѣхъ:

ადგან ორი სურათგულებსაჲ. ადგან სიკვი ონი ბრძონსაჲ
 შიკვიანს ქართველთა ერთს ზედა. იველიანს კანონის შიკვი
 იდგანს გამანებულელ დიდებულს სიტუ. უცვალებულს სხე
 ქს ღთსისაჲ. რელი მსტონისაჲ. გან შიკვი წიხთა ღთსისათა
 შიკვიც. Рухол. цер. муз. № 85, л. 288^b.

უცვლელთ ერსო ხსარებათაჲ და ადგავით თანობის
 განცხობთ. ქს შიკვიდა დიდებაჲ თუნი მოწივიეთა გლოუ-
 ცხადს. რა-დენ მსოფიდაჲ მსოფისათა, ხადლო აქა ადგან დავს-
 ნისაჲ ავეკრისი ტელისის ზედა დაუბეჭდა უცვალებულად
 უფრო სიტუ. რაჲმუნან მან აკვი დატუჯდა. და აქმან ქ და
 შიკვიც დაქეჭდა. რაჲმელი კანონის მსტონის შიკვი მოღწე-
 ნათა წიხისათა ქართლად შიკვიცოჲ ს. ს. Рух. № 85,
 л. 289^a.

ელისაჲ და მოხეტიაჲს ღთად აღსაბეჭდულს თანობის
 შიკვიც. შიხისა დიდობის განსწიქონებულს ადგან უცვალებულ-
 ღად ქ და უსწიქელის სიტის თუნი შიკვიცინებულს ედესისო
 აქვის ზედა ტელისისა შიხის განცხობითაჲ. № 85,
 л. 291^a.

«Днесь струя благоволиа, днесь прохлада
 спасенія по всему народу Картскому разли-
 лись,—именно явленный въ Едессѣ препо-
 добнымъ Езавіемъ славный образъ — точ-
 ный ликъ Христа Бога, который данъ намъ
 черезъ Антонія по промышленію Божию.

Послушаемъ, людие, Евангеліе и възы-
 деть мысленно на Оаворъ: Христосъ при-
 родную свою славу ученикамъ явилъ, на-
 сколько можно было земнороднымъ, кыпѣ же
 здѣсь разслабленному Авгарю на полотнѣ
 изобразилъ точно тотъ же самый образъ, ко-
 торый отпечатлѣлся на глинтѣ, глина же ото-
 бразила подобіе, черезъ преподобнаго Анто-
 нія, по промышленію Вышняго, въ Картѣи
 намъ дарованное.

Изьего и Моисеемъ на Оаворѣ Богомъ
 признанный царь, осіянный славою Отца,
 днесь пречистый образъ свой, на глинтѣ съ
 полотна точно отпечатлѣвшійся, изъ Едессы
 намъ даруетъ.»

Ефрема Сприва, основателя въ Едессѣ знаменитой богословской школы, епископовъ — Раввулы, Ивы и др., обуреваемая то арианской, то несторианской волной, церковь Едесская до VII вѣка являлась крупнѣйшимъ центромъ восточно-христианской культуры и просвѣщенія. Но послѣ завоеванія арабами христианство почти исчезло въ Едессѣ и только между 1097—1146 гг. здѣсь существовало христианское графство, основанное Балдуиномъ Фландрскимъ. Мы не располагаемъ достаточными данными для изученія прошлаго церкви Едесской даже за цвѣтущій періодъ ея жизни, за время же арабскаго владычества такихъ данныхъ, можно сказать, совсѣмъ нѣтъ, если не считать Житія святого Феодора, архіепископа Едесскаго, современника императора Михаила и матери его Феодоры (842—867)¹⁾. Поэтому считаемъ своевременнымъ опубликованіе предлагающаго документа, вносящаго нѣкоторый свѣтъ въ темную область церковно-исторической науки.

II. Историко-агіографическій и догматико-полемическій анализъ памятника.

Издаваемыйъ памятникъ со стороны содержанія можно разсматривать съ двухъ сторонъ: историко-агіографической и догматико-полемической.

Съ историко-агіографической стороны онъ насъ знакомитъ съ личностью невѣдомаго до сихъ поръ святителя Едесской церкви времени халифа Харун-ар-Рашида, святого Іоанна. За послѣднее время Харун-ар-Рашиду значительно повезло въ смыслѣ открытія новыхъ матеріаловъ, бросающихъ свѣтъ, по крайней мѣрѣ, на церковную его политику; таковы матеріалы агіографическіе, по преимуществу грузинскіе. Такъ, недавно издано Житіе св. Антонія Раваха, замученнаго при Харунѣ²⁾; скоро появится въ свѣтъ открытое нами и уже печатаемое Житіе одного сирійскаго подвижника времени ар-Рашида, препод. Тимофея Стилита. Къ этому же циклу произведеній должно отнести и издаваемый нынѣ текстъ. Текстъ этотъ не даетъ намъ полной и обстоятельной біографіи св. Іоанна Урхайскаго; онъ насъ знакомитъ съ однимъ лишь эпизодомъ изъ его жизни, касающимся пренія его съ вліятельнымъ при дворѣ Харун-ар-Рашида евреемъ, по имени Финеесъ. Въ Житіи, всецѣло посвященномъ описанію сопровождавшихъ это преніе чудесъ, мы обнаруживаемъ нѣсколько историческихъ штриховъ.

Такъ, прежде всего, останавливаетъ на себѣ вниманіе отмѣченный уже

1) «Житіе иже во святыхъ отца нашего Феодора, архіепископа Едесскаго», изд. проф. И. Помяловскаго, Петерб. 1892. (Записки историко-филологическаго факультета Императ. С.-Петербург. Университета, ч. ХХІХ).

2) P. Peeters, S. Antoine le néo-martyr (AB, t. XXXI). I. Кипшидзе, Житіе и мученичество св. Антонія Раваха (ХВ, т. II, вып. 1).

фактъ необычайнаго вліянія при дворѣ халифа еврея Финееса. Правда, въ дошедшихъ до насъ историческихъ документахъ объ евреѣ Финеесѣ и о той роли, какую онъ игралъ при дворѣ халифа, ничего не извѣстно, но мы знаемъ, что къ евреямъ, въ рукахъ которыхъ были сосредоточены торговля и промышленность¹⁾, нерѣдко прибѣгали даже для дипломатическихъ сношеній съ иностранными государствами. Среди нихъ встрѣчались и ученые, получавшіе образованіе въ такихъ просвѣтительныхъ центрахъ, какъ Сура и Пумбадита, счтавшіяся на берегу Евфрата средоточіемъ еврейской образованности. Извѣстенъ, напр., рассказъ, быть можетъ и въ самомъ дѣлѣ легендарный, будто Харунъ послалъ Карлу Великому, по его просьбѣ, ученаго раввина изъ Вавилоніи, Махира, сдѣлавшагося основателемъ талмудической школы въ Нарбоннѣ²⁾. Вполнѣ понятно, что вліятельные евреи не пропускали случая вредить интересамъ христіанства, раздраемаго къ тому же взаимными шутками несторіанъ, яковитовъ и мелькитовъ. Въ виду сказаннаго нѣтъ ничего невѣроятнаго въ рассказѣ издаваемаго Житія относительно ученаго Финееса, еврея даже по племени³⁾.

По проскамъ этого еврея Харун-ар-Рашидъ возненавидѣлъ христіанъ и отрѣшилъ ихъ отъ должности писцовъ, а также отъ придворной службы. При всей стѣсненности своего положенія, христіане во время Харун-ар-Рашида въ качествѣ врачей и писцовъ еще занимали въ мусульманскомъ государствѣ вліятельныя мѣста. Въ медицинѣ сохранила свое значеніе школа, основанная при Сасанидахъ въ Джуудейшанурѣ; представитель этой школы Гавриилъ, сынъ Бохтъ-Ишу, нѣсколько разъ упоминается у Табары, какъ врачъ и приближенный Харун-ар-Рашида⁴⁾. Доступъ къ халифу преимущественно имѣли несторіане и яковиты, напр., упомянутый Гавриилъ былъ несторіанинъ, извѣстный нотаріусъ Харуна Исманъ баръ-Салихъ принадлежалъ къ яковитамъ⁵⁾, но и мелькитамъ не былъ закрытъ входъ къ нему; по рассказу Евтахія, мелькитскій патріархъ Александринъ, Балатіанъ, искусный врачъ, исцѣплялъ любимую наложницу халифа⁶⁾, по издаваемому же нами Житію преп. Тимофея Ступта антиохійскій патріархъ Феодоритъ вылѣчилъ обожаемаго сына его—Эл-Эмина. Замѣчательно, что, по всѣмъ имѣющимъ въ

1) В. В. Бартольдъ, Карлъ Великій и Харунъ ар-Рашидъ (ХВ, т. I, вып. 1, стр. 75).

2) Ibid., стр. 75, 76.

3) См. Исход. VI, 25; Числ. XXV, 11; I. Нав. XXII, 13; Суд. XX, 28; 1 Цар. I, 3, II, 34, IV, 17, 19, XIV, 3; 1 Езд. VII, 5; VIII, 2, 33; Псал. CV, 30.

4) Бартольдъ, op. cit. стр. 92.

5) Ibid.

6) Н. А. Мѣдниковъ, Палестина отъ завоеванія ея арабами до крестовыхъ походовъ по арабскимъ источникамъ, стр. 278—279.

нашемъ распоряженіи данѣнымъ, мелькиты благорасположеніе къ себѣ Харун-ар-Рашида покупаютъ не иначе, какъ цѣною чудесъ. Такъ, египетскимъ мелькитамъ возвращены были церкви, отнятыя у нихъ яковитами, послѣ того, какъ патріархъ Балагіанъ посѣдилъ паломникомъ халифа¹⁾; по Житію преп. Тимофея Стлпта, ар-Рашидъ, послѣ чудеснаго посѣщенія его сына патріархомъ Антиохійскимъ Θεодоритомъ, 1) разослалъ по всѣмъ областямъ своего царства, гдѣ только жили хрістіане, письма въ утѣшеніе и облегченіе ихъ, 2) освободилъ священниковъ и монаховъ отъ податей и 3) оградилъ церкви отъ всякихъ притѣсненій и убытковъ. По издаваемому же нынѣ Житію св. Іоанна Харунъ, свидѣтель всѣхъ совершенныхъ Іоанномъ чудесъ, завершеиіемъ которыхъ было воскрешеніе его дочери, «приказалъ хрістіанамъ проявлять вѣру свою и чины, равно какъ радость и службы безъ страха и прикрятія; онъ освободилъ хрістіанъ отъ всякихъ податей, невзгодъ и пренебреженій.... и повелѣлъ строить церкви по всему царству своему».

Когда могло имѣть мѣсто описываемое въ Житіи преніе св. Іоанна съ Фшпеесомъ?

Несмотря на большой интересъ правленія Харун-ар-Рашида, въ исторической литературѣ не существуетъ ни одной научной монографіи, всесторонне освѣщающей его жизнь и дѣятельность²⁾. Неудивительно поэтому, если прямого отвѣта на поставленный вопросъ у насъ нѣтъ; тѣмъ не менѣе есть нѣсколько данныхъ къ разрѣшенію его: 1) Харунъ лишаетъ хрістіанъ въ своемъ государствѣ всѣхъ должностей и разрушаетъ церкви: 2) въ это время онъ находится въ городѣ Раккѣ; 3) послѣ воскрешенія дочери его св. Іоанномъ Харунъ, въ знакъ расположенности своей къ хрістіанамъ, прекращаетъ вражду съ греками. Рашидъ, какъ извѣстно, посѣщалъ Ракку довольно часто, но посѣщенія эти не отличались продолжительностью, только разъ онъ оставался тамъ цѣлыхъ два года, съ 798 по 800 годъ³⁾. Издаваемое Житіе предполагаетъ именно продолжительное и неслучайное пребываніе халифа въ Раккѣ. Онъ тамъ живетъ не одинъ, а съ семьей, такъ что дочь его, умершая въ Раккѣ, погребается тамъ же, въ дворцовомъ саду; причемъ отъ погребенія ея до воскрешенія прошло 47 дней. Узнавъ объ изданіи указа противъ хрістіанъ, св. Іоаннъ готовится къ отъѣзду изъ Едессы въ Ракку, къ халифу, въ продолженіе 80 дней.

Если описываемое въ Житіи событіе мы отнесемъ ко времени пребы-

1) И. А. Мѣдииковъ. Палестина, стр. 278.

2) А. А. Васильевъ, Король Великій и Харунъ ар-Рашидъ (ВВр, XX, I, стр. 69).

3) В. Бартольдъ, *op. cit.* стр. 83. P. Peeters, S. Antoine le néo-martyr, p. 418.

ванія Харуна въ Раккѣ въ 798—800 гг., то не трудно будетъ указать мѣсто въ исторіи и тому перемирію съ греками, которое, по Житію, было выраженіемъ расположенности Харуна къ христіанамъ, заслуженной послѣднимъ чудесами св. Іоанна, въ особенности же воскресеніемъ дочери халифа. Какъ извѣстно, со времени водаренія Харуна, т. е. съ 786 г. по 800—801 г. ежегодно происходили столкновенія между арабами и византійцами¹⁾, и только около указаннаго времени былъ заключенъ миръ, но съ дворцовымъ переворотомъ 30—31 октября 802 года, имѣвшимъ слѣдствіемъ низложеніе императрицы Ирины и возведеніе на престолъ Никифора, по арабскимъ извѣстіямъ, опять возобновились войны между Византіею и халифатомъ²⁾. Устанавливаемая нами дата какъ будто противорѣчитъ извѣстіямъ арабскихъ историковъ, по которымъ до 191 года Гиджры (17 полбры 806 г.—5 полбры 807 г.) положеніе христіанъ въ халифатѣ было вполне удовлетворительно, такъ что они едва ли могли жаловаться на халифа; за исключеніемъ возможныхъ во всѣхъ государствахъ злоупотребленій при сборѣ податей, христіане, какъ таковыя, не подвергались никакимъ особннымъ гоненіямъ и, припшма въ вниманіе, что они были народомъ, подвластнымъ мусульманамъ, пользовались достаточной свободой: одѣвались какъ и всѣ, сохраняли свои церкви и строили новыя, совершали процессіи, поступали на службу, какъ и при прежнихъ халифахъ³⁾. Первое въ правленіе Харуна гоненіе на христіанъ началось въ 191 году гиджры, когда, будучи въ Раккѣ, онъ приказалъ разрушить церкви, находившіяся въ ас-Сагурѣ, въ пограничной съ византійскими владѣніями области. Кромѣ того онъ послалъ въ Багдадъ приказъ заставить зиммевъ одѣваться и ѣздить верхомъ иначе, чѣмъ мусульмане⁴⁾. Такимъ образомъ, при Харун-ар-Рашидѣ христіане до 806 года никакихъ преслѣдованій не испытывали, слѣдовательно, и описываемое въ Житіи гоненіе не могло имѣть мѣста въ 798—800 гг. Но приведенное извѣстіе арабскихъ историковъ не можетъ быть принято безусловно. Что Харунъ не относился индифферентно къ христіанамъ до 806 г., что онъ ихъ преслѣдовалъ, какъ христіанъ, — объ этомъ свидѣтельствуетъ вновь изданное Житіе св. Антонія Раваха, котораго Харунъ казнилъ между 798 и 805 годами⁵⁾ за то, что, принявъ христіанство, онъ не захотѣлъ отречься

1) А. Васильевъ, *op. cit.* стр. 89.

2) В. Бартольдъ, *op. cit.* стр. 86.

3) Н. Мѣдниковъ, Палестина, II, стр. 757.

4) *Ibid.* стр. 759.

5) P. Peters, S. Antoine le néo-martyr, p. 418—419. I. Кишшадзе, Житіе и мученичество св. Антонія-Раваха, стр. 58—60.

отъ него и вернуться въ мусульманство. До насъ достигло ясное историческое свидѣтельство о томъ, что въ *первыя годы* своего правленія Харунъ, во время похода на Кипръ, велѣлъ обезглавить византійскаго стратига Теофила за то, что послѣдній, несмотря на всѣ увѣщанія, не согласился отречься отъ христіанства и принять мусульманство¹⁾. Житіе препод. Тимофея Стилита не оставляетъ сомнѣній въ томъ, что Харунъ преслѣдовалъ христіанъ до 806 года. Не безразлично для нашего вопроса и наставленіе, которое даетъ ар-Рашиду законовѣдъ Абу-Юсуфъ, умершій въ 798 году: «О, повелитель вѣрующихъ! Тебѣ слѣдуетъ приказать мягко обращаться съ зимиляш; обращать вниманіе, чтобы съ ними не поступали несправедливо, чтобы ихъ не обижали, не обременяли ихъ не по силамъ ихъ, ничего не отбирали отъ ихъ имущества сверхъ того, что слѣдуетъ съ нихъ по праву»²⁾. Это увѣщаніе далеко не говоритъ о томъ, что христіанамъ до 806 года жилось хорошо. И могло ли имъ житься хорошо, если Харунъ, видя въ христіанской Византіи опасную сосѣдку, къ которой естественно направлены были симпатіи подвластныхъ ему христіанъ, со дня восшествія своего на престолъ до 800—801 г., какъ выше замѣчено, велъ непрерывныя войны съ нею?

Помимо историко-агіографическаго значенія издаваемый текстъ важенъ, какъ противоюдаистическій полемическій памятникъ. Правда, памятникъ этотъ не блещетъ ни оригинальностью и новизною мыслей, ни глубиною ихъ развитія и аргументаціи, но онъ интересенъ какъ неизвѣстный до сихъ поръ Сomprensiumъ обращающихся въ современной богословской литературѣ догматико-полемическихъ положеній противъ іудеевъ, приведенныхъ въ извѣстную систему, правда не совсѣмъ точно и вѣрно переданную переводчикомъ ея на грузинскій языкъ. Главный предметъ этого полемическаго трактата — троичность лицъ въ Богѣ при единствѣ существа. Доказательства троичности лицъ агіографъ беретъ 1) изъ природы человѣка, являющагося образомъ и подобіемъ Божіимъ, и 2) изъ Библии. Въ человѣкѣ онъ усматриваетъ умъ, рождающееся отъ него слово и сопровождающее слово дыханіе или душу. Аналогія эта не нова; еще философъ Платонъ училъ о существованіи трехъ боговъ: бога высшаго, который есть причина всего и отецъ міра; бога второго—низшаго, который созданъ отъ перваго и есть какой-то умъ, черезъ котораго все сотворено; наконецъ, бога третьяго, еще

1) Theophaais Chronographia, ed. de Boor, p. 465. А. Васильевъ, Карлъ Великій и Харунъ ар-Рашидъ, стр. 90.

2) Н. Мѣдниковъ, Палестина, стр. 1313—1314.

болѣ низкаго, который созданъ отъ второго и есть душа¹⁾. Но агіографъ беретъ настоящую аналогію, конечно, не у Платона непосредственно, а у представителей богословской мысли, подвизавшихся въ предѣлахъ сирійской церкви: у блаженнаго Θεодорита, епископа Кирскаго, и у св. Іоанна Дамаскина. Блаженный Θεодоритъ въ толкованіи на книгу Бытія говоритъ: «ипой же найдеть въ душѣ челоуѣка и другое еще болѣе точное подобіе Божіе... Умъ рождаетъ слово, съ словомъ же исходитъ и духъ, не рожаемый подобно слову; не всегда сопровождающій слово, исходящій вмѣстѣ съ рожаемымъ словомъ»²⁾. Св. Іоаннъ Дамаскинъ учитъ: «какъ Умъ есть въновникъ Слова, такъ и Духа, черезъ посредство же Слова»³⁾; «должно Слову имѣть Духа, потому что и наше слово не безъ дыханія»⁴⁾.

Что касается доказательствъ изъ Библии, то, кромѣ классическихъ мѣстъ, Быт. I, 1—3 и Исход. III, 16, агіографъ приводитъ и 6-ой стихъ XXXII псалма, въ которомъ мысль о тринности усматриваетъ и св. Іоаннъ Дамаскинъ⁵⁾; заканчиваетъ же онъ этотъ отдѣлъ полемки поясненіемъ взаимоотношенія между Отцомъ и Сыномъ, приводя слова Никео-Цареградскаго символа: «свѣта отъ свѣта, Бога истинна отъ Бога истинна, рожденна и не сотворенна».

Въ подтвержденіе истины единства существа трехъ лицъ Божества агіографъ ссылается на солнце, въ которомъ различаются кругъ солнечный, рождающійся отъ него свѣтъ и исходящая вмѣстѣ съ свѣтомъ теплота. И эта аналогія не нова: святые отцы и учителя церкви, въ поясненіе тринности лицъ при единствѣ существа, очень часто ссылаются на солнце, лучъ солнечный и свѣтъ, вмѣющие между собою и единство и различіе⁶⁾.

III. Грузинскіе источники о св. Іоаннѣ Урхайскомъ.

Свѣдѣнія о св. Іоаннѣ Урхайскомъ сохранились въ памятникахъ лишь древне-грузинской церковной письменности. Житіе его мы издаемъ по фотографіи съ рукописи Британскаго Музея Add. 11281 (2764), описанной впервые, не совѣмъ точно и полно, † А. С. Хахановымъ⁷⁾. Узнавши изъ

1) Plotini, Ennead. V, bibl. 1, cap. 3, 8, 13.

2) In Genes. quaest. XX. Творенія блажен. Θεодорита, епископа Кирскаго, ч. I, стр. 27, изд. Москов. Духовн. Академіи, 1905 г.

3) Quaestiones et dubia, n. 24. Migne PG. 90, 814.

4) В. Болотовъ, Къ вопросу о Filioque (ХрЧт, 1913, сент., стр. 1048).

5) Parallel. lib. I, с. 1.

6) Митроп. Макарія, Православно-догматическое богословіе, т. I, стр. 208.

7) *საქართველოს ეკლესიის ქართველი ბიგრაფიკოსი. მოხაზვ.*, 1905, № 8. Хахановъ не указываетъ даже номера, подъ которымъ означенная рукопись записана въ каталогъ Музея; перечень вхола-

его описанія, что въ названной рукописи имѣется издаваемое нынѣ Житіе, заинтересовавшее насъ какъ по невѣдѣнности св. Іоанна въ агиографіи, такъ и по своеобразности его титулатуры (католикосъ Урхайскій), мы рѣшили раздобыть фотографію съ этого Житія и съ просьбой о семъ обратиться къ псаломщику Лондонской посольской церкви, кандидату Петерб. Духовн. Академіи, К. Н. Фаминскому. По просьбѣ и порученію г. Фаминскаго, къ тому времени переведеннаго въ Итацію, въ г. Бари, просимую фотографію мы получили отъ замѣстителя его въ Лондонѣ, В. Т. Тимоѣева¹⁾. Спустя три мѣсяца по полученіи нами фотографическаго снимка съ издаваемаго Житія, появилась работа О. Wardrop, «Catalogue of Georgian manuscripts», въ которой въ числѣ другихъ грузинскихъ рукописей Британскаго Музея описана и Add. 11281, болѣе подробно и обстоятельно, чѣмъ у А. Хаханова²⁾.

Рукопись Add. 11281, на пергаментѣ, писанная мелкимъ «нускахуцуръ» (табл. XXXIV), приобретена Британскимъ Музеемъ 11 Ноября 1837 года of an Armenian priest named Casanji, of Alexandria; она представляетъ собою Палестинскій Патерикъ, ибо заключаетъ въ себѣ Житія 1) Антонія Великаго, 2) Саввы Освященнаго, 3) Харптона, 4) Евонмія Великаго, 5) Θεοδοσία Великаго, 6) Ефрема Сирина, 7) Іоанна Урхайскаго, 8) Кириака Отшельника, 9) Стефана и Никона³⁾, 10) Іоанна Хозевита, 11) Симеона Юродиваго и 12) Герасима Заиорданскаго. Чтобы опредѣлить время написанія рукописи, нужно обратить вниманіе на слѣдующія записи, сдѣланныя рукою текста.

ღ Ե ԶԴԻԴԵՆ ՏՄԼԻՈՒՄ ՄՈՒԼՄԵՆԻ 4)
ԵՄԵՆԻ ՏՄԼԻԵՐԵՆԻ ՈՂՅԱՆԵ ԸՍ ՄԻՄԱԶ ԵՆ
ԸՍ ԵՆԵՆԻ ՄԵՈՒԼԵՆԻ ՄՅԱՏԻՆԻ ՏԼԵՐԵՆԻ ԸՍ
ՄԵՐՏԱ ՄՅԵ ՈՂՅԱՆԵ ՄՅԱՏԻՈՒՄ ԼՈՒՇՏՅՈՒՄ
ՄԵՐՏԵՆ ԸՆԴՈՒՄՅԱՏԱՆ ԵՄԵՏԱԳԱՆ. Յ. 1.

ՉԵՄ ԹԵՄԼՈՒԲԵԼԼՈՒ ԵՆԼՈՒՄ ՏԵՄԵՄԵՆԵՏԱՐՈՒ

Боже, прославь душой моихъ духовныхъ учителей, Іоанна и отца Георгія, и всѣхъ духовныхъ чадъ ихъ; и меня, чернеца Іоанна, молитвами ихъ избави отъ грѣховъ моихъ!

Христе, владыка всѣхъ вѣковъ!

иныхъ въ составъ ся статей не половъ: пропущены Житія св. Ефрема Сирина и Кириака отшельника; *Երեմիայի* у него превратилось въ *Երեմիայի* и т. п.

1) Считаю приятнымъ долгомъ выразить имъ обоимъ глубокую благодарность за любезную отзывчивость на обращенію къ нимъ просьбу.

2) Безъ погрѣшностей, главнымъ образомъ въ воспроизведеніи грузинскаго текста, не обошлось и у г. Wardrop; такъ, напр., въ заглавіи издаваемаго Житія у него мы находимъ: *Երեմիայի* вм. рукописнаго *Երեմիայի*, *Եր* вм. *Եր*, *Մե* вм. *Մե*, *Մե* вм. *Մե*, *Մե* вм. *Մե*, *Մե* вм. *Մե*.

3) Житіе этихъ святыхъ, современниковъ св. Ававасія Александрійскаго, подвизавшихся въ одно время въ Іерусалимѣ, издано А. С. Хахановичемъ.

4) Въ каталогѣ Wardrop'a *Մուկեմի*, p. 397.

ადიდენ სულითა მძაფრნი და მამაჲ
წნი გიორგი და ყლნი შვილნი მათნი
სლრნი: რლნი შემოუკრიბნა: წმიდასა
ამას ადგილსა: რლი დიდითა შრომითა
მიჰმადლა ღწ და აღაშენა ყლთა სულთა
შესავედრებულად და მე უღირსი და ყლთა
შვილთა მისთა უნარჩევადსი კადნიერ
ვიქმენ დაწერად თავისა სიგლასაკითა
წიგნსა ამას... ლოცვაჲ უნეთ იოვანსწს
თჳს. л. 56b, Ward. 403.

ღირს ვიქმენ¹⁾ გლასაკი და ფედ ცოდ-
ვილი.... ჰყო იოვანე დაწერად წა ამას
წიგნსა წთა მამათასა ბრძანებითა და
ლოცვითა წსა მამისა სლრისა მძღრისა
პროხორისითა... კრთხლმწ მიქელ
მეფემან ევლოგიაჲ გაყო... გაყასრულე
და შეგმოსე და დავევე წა ამას ადგილსა
ჟრისასა რისა შენებასა თანა ვსავედ-
ბოდე ურჩი ესე.... სალოცველად²⁾ ღთივ
შემკობილთა მძაფრთა ჩემთა იოვა-
ნეს და პროხორი მამისა. л. 369b.
Ward. 400—401.

прославь душой учителя и отца на-
шего Георгія и всѣхъ духовныхъ чадъ
его, которыхъ онъ собралъ въ свя-
томъ семь мѣстѣ, построенномъ пмъ,
по благодати Божьей, съ большимъ
трудомъ въ прибѣжище для всякой
души; я, недостойный и послѣдній
изъ всѣхъ чадъ его, дерзнулъ напи-
сать въ нипетѣ моей книгу сію...
молитву сотворите объ Іоаннѣ.

Удостоился я, убогий и прегрѣш-
ный.... чернецъ Іоаннъ, написать
святую книгу сію святыхъ отцовъ
по повелѣнію и молитвами святого
отца и духовнаго учителя Прохо-
ра.... Благословенный царь Михаилъ
раздѣляя ерлогію..... Окончилъ я,
перепелъ и положилъ во святомъ
мѣстѣ Креста, съ постройкой кото-
раго шло и мое шпочествованіе.
....Въ молитвенную память богоукра-
шенныхъ учителей моихъ Іоанна и
Прохора отца.

Этотъ же самый Георгій упоминается и въ заключительной части изда-
ваемого Житія въ слѣдующихъ словахъ:

ქე ადიდე სულითა მამაჲ წნი მძღრი
გო და მომეტ უღირსსა შვილსა კურ-
თხეჲა მისი. л. 285b. Ward. 404.

Христѣ, прославь душой отца на-
шего, учителя Георгія, и даруй мнѣ,
недостойному сыну его, благосло-
вение его!³⁾

Изъ этихъ записей видно, что рукопись переписана въ Крестномъ мо-
настырѣ вѣквнмъ Іоанномъ чернецомъ при строителѣ Крестнаго монастыря
Георгіи Прохорѣ. Судя по тому, что въ записи упоминаются импер. Михаилъ
(или IV или V), переписку ея можно приурочить къ 1034—1042 годамъ.

1) у Ward. კამბენ.

2) у Ward. სალოცველად.

3) Онъ же упоминается еще на лл. 136 и 144^b. Ward. 403.

Сборникъ, съ котораго списывалъ чернецъ Іоаннъ, переведенъ или составленъ въ лаврѣ св. Саввы Освященнаго; по крайней мѣрѣ въ концѣ Житія свв. Стефана п Никопа замѣчено слѣдующее:

ითარგუნს ცხორებაჲ ესე წდათ მ-
ბათაჲ წის მამის წნის საბაჲს ლა-
რსს. л. 305. Ward. 404.

Переведено Житіе сіе святыхъ
отцовъ въ Лаврѣ святого отца на-
шего Саввы.

Судя по содержанию, издаваемое Житіе написано если не современникомъ св. Іоанна, то немного спустя послѣ него, во всякомъ случаѣ не позже конца IX вѣка. Переведено же оно на грузинскій языкъ не позже первой половины X вѣка. Въ самомъ дѣлѣ, въ известномъ Стихирарѣ Микаэля Модрекили, сохранившемся въ рук. X вѣка Общества Распространенія грамотности среди грузинъ № 425, имѣется, между прочимъ, Служба п св. Іоанну Урхайскому, издаваемая нами нынѣ вмѣстѣ съ Житіемъ его. Служба эта должна представлять собою оригинальное произведеніе грузинскаго гимнографа, ибо съ начала до конца ее проникаетъ акростихъ, гласящій: «ფაქედეთ იოვანეს ღირსს. მღვდელთ-მთკურსს», что значитъ: «восхваляемъ Іоанна, достойнаго святителя»¹⁾. Грузинъ-пѣснопісець безусловно имѣлъ подъ руками Житіе св. Іоанна, ибо составленная имъ Служба представляет собою гимнографированіе того матеріала, который дается въ Житіи. Въ рук. № 425 Служба эта попала пзъ другой рукописи, объ этомъ явно говорятъ такія погрѣшности, какъ საფარველს ვმ. საფუძველს, მარჯვენას ვმ. მარჯვენას, которыя возможны только при перепискѣ. Стихирарь № 425 составленъ приблизительно въ 978—988 годахъ²⁾; если, такимъ образомъ, Служба эта переписывалась въ 978—988 годахъ, то оригиналь, съ котораго она снималась, долженъ былъ появиться, по крайней мѣрѣ, не позднѣе первой половины X-го вѣка, а самое Житіе, легшее въ основу Службы, и того раньше.

Оригиналъ грузинскаго перевода Житія носитъ на себѣ явное сиро-арабскій колоритъ. По нашему мнѣнію, оригинальнымъ языкомъ его нужно признавать языкъ сирійскій. Въ самомъ дѣлѣ, такія формы, какъ აჭრობს პ სბრკვამ, болѣе сирійскія, чѣмъ арабскія; названіе города Едессы ურჭა — сирійское, но не арабское; собственное имя ჭეშუმი, если въ немъ видѣть იესუ-იშუ, члсто сирійское. Выраженіе ვაჲლჲ = ვაჲ შებ, увы, горе тебѣ, — свойственное п

1) Акростихъ этотъ является началомъ первой стихиры на «Господи воззвахъ»; буквы, составляющія его и начинающія каждое отдѣльное пѣснопѣніе, въ изданіи мы пишемъ церковнымъ шрифтомъ.

2) П. Ингорова, მკვლევართა სასულიერო ზოგნა, стр. VII, прим. 1.

арабському языку, ближче воспронзводити сирійську форму. Слово შიულო — сирійська форма древне-єврейського «Шеол», відповідуючого грецькому Ἅδης п латин. Orcus п означаючого *гробъ, могила, жилище, состояніе, царство мертвих* п проч. ¹⁾

Ітакъ, въ ІХ вѣкѣ повидному, на сирійському языкѣ ²⁾ недошедшее до насъ въ оригналѣ Житіе непзвѣстнаго до сихъ поръ пред-стоятеля Урнайской церкви времени Харун-ар-Рашида, св. Іоанна; не позднѣ первой половини Х вѣка оно переводится на грузинскій языкъ п кладеться въ основу составленої около того же времени грузиномъ-гимнографомъ Службы, котора п до насъ сохранилась въ рук. № 425.

IV. Характеристика текста.

Разсматривая текстъ Житія, мы наблюдаемъ въ немъ тяготѣніе къ классическимъ нормамъ древне-грузинскаго литературнаго языка, хотя нормы эти не выдержаны строго п послѣдовательно: одно п то же слово въ одномъ случаѣ воспронзведено классически, въ другомъ вульгарно.

Въ текстѣ пмѣются опіски п разныя искаженія:

1) отъ пропуска буквъ: ნუ კეე вм. ნუ უკეე (328,34), გამოცხადეს вм. გამოცხადეს (331,19), какъ оно п вмѣется нѣсколько ниже;

2) отъ смѣшенія буквъ: თხიორ вм. თხიერ (317,28); გეტეეს вმ. გეტეეს (320,21); იუა вმ. ჰეა (327,27); если бы въ предложеніи ასიტუთა თხისთა ჰეა უფელდეეა вმѣсто თხისთა стояло მისითა, тогда, разумѣется, умѣсто было бы იუა;

3) ошибочныя чтенія: ჰეა вმ. ჰეტეეს (337,26); რღისს სახელი ერქუა (317,17) вმ. რღსს, какъ мы п находимъ на (339,15) въ предложеніи რღსს ჰეტეეს. თაუენისს-სტემელნი вმ. თაუენისს-მტემელნი (318,28) სუღისს წმიდისანი: შეღნი могутъ быти თაუენისს-მტემელნი, а не თაუენისს-სტემელნი სუღისს წმიდისანი. მზს вმ. ნათელი (330,6): рѣчь здѣсь идетъ о მზე, отъ котораго исходятъ, какъ нѣсколько выше говорилось, ნათელი п მცხინვა-რეხა.

4) Поправки дѣлаеть самъ переписчикъ: пропустивъ слова по недомотру, онъ самъ вписываетъ ихъ потомъ между строкъ; см. 321,32; 323,32; 325,12; 329,1; 336,32.

1) См. Быт. XXXII, 35, Числ. XVI, 30, Второз. XXXII, 22, Исaih XIV, 9, 13, Іезек. XXXI, 16, Іов. VII, 9, Псал. VI, 6 и др.

2) Рѣшеніе вопроса объ языкѣ оригнала затрудняется тѣмъ, что сирійское вліяніе сильно сказалось и на языкѣ арабской христіанской литературы.

Особенности по фонетикѣ.

1) Текстъ избѣгаетъ гласнораздѣла *э*: онъ удержалъ лишь въ одномъ словѣ სიწრუგზ (331,23) и въ имени ირვანე систематически.

2) После гласнаго *э* звукъ *о* ослабѣваетъ въ словѣ სადუგლ (320,24; 327,11; 339,18), а тамъ, гдѣ такое ослабленіе закономерно, мы его не находимъ, напр. ურავისსსс вм. ურავასსსს (318,16; 321,4). После *ю* звукъ *о*, гдѣ только черепишникъ находитъ нужнымъ поставить его, всегда ослабѣваетъ въ *е*, причѣмъ получается *ѣ*, только въ одномъ случаѣ буква *ѣ* замѣнена ея звуковымъ эквивалентомъ — группой *յე* (յე 327,32). Ослабѣваетъ *о* въ *е* и послѣ *к*; въ этомъ отношеніи мы имѣемъ два сравнительно рѣдкихъ случая: разъ *е* мы находимъ въ глагольномъ окончаніи 3-го лица *ის* въ словѣ ჰოჲს (318,2); эту особенность мы въ изданіи удержали, такъ какъ она обусловлена отсутствіемъ гласнораздѣла *э*: ჰოჲს вм. ჰოვის. Другой разъ *е* находимъ въ словѣ ჴემოჲკობისს (321,2), по здѣсь мы его устранимъ, тѣмъ болѣе, что наряду съ *е* рукоп. удерживаетъ и *о* = ჴემოჲკობისს.

3) Колебанія между формами ქრისტანე и ქრისტეანე вообще нѣтъ, только въ одномъ случаѣ у черепишника проскользнуло ქრისტანე (318,4).

4) Въ предлогѣ *ად* аффрикату *ღ* пропущены: разъ въ словѣ ადგომისა (318,31) вм. ადღგომისა, а другой разъ въ словѣ აიღო вм. აიღღ (334,23); въ другихъ случаяхъ онъ вездѣ имѣется, напр. ადღეს, ადღა, ადღებებად, ადღოთხარბს и т. п.

5) Замѣна *მ* звукомъ *ნ* въ словѣ ჳამბავი (318,19).

6) Отсутствие спиранта *ჳ* въ словѣ ჳამბავი (318,19) и ჳამბორი (325,16).

7) Нараченіе *ს* въ названіи города Едессы; согласно съ сирійской формой должно быть не ურავა, а ურავს; въ текстѣ это имя встрѣчается шть разъ, причѣмъ разъ чяется правильно — ურავს (318,16).

8) Нараченіе *თ* въ словѣ მუნქუესე, отъ чего произошло такой вумгарпзмъ, какъ მუნთქუესე (336,8, 12, 337,12).

9) Діалектическое колебаніе между *რ* и *ჟ* въ словахъ:

а) ჳორის || ჳურის; слово это въ формѣ ჳორის встрѣчается въ текстѣ 25 разъ, а въ формѣ ჳურის 7 разъ, причѣмъ до л. 283^b включительно все время ჳორის, а съ л. 284^a до конца — принятая нами въ изданіи форма ჳურის;

б) въ названіи халша «амир-ал-мумишнъ»: въ текстѣ 37 разъ чяется ამირს მომლი, а два раза ამირს მუმლი (318,6; 337,16); въ изданіи мы оставляемъ оба чтенія, тѣмъ болѣе, что въ разныхъ грузин. рукописяхъ

слово это пишется различно: въ Житіи св. Або, Романа Новаго, Антонія Раваха читаемъ не მომლი или მუმლი, а მუმნი¹⁾.

с) прямая замена η звукомъ Ϸ и наоборотъ въ словахъ: მწყეობის ვმ. მწყეობის (335,21), მუკეუდინებ ვმ. მოკეუდინებ (338,21).

д) Быть можетъ, какъ на фонетическій діалектизмъ, нужно смотрѣть и на удержанныя въ изданіи მოშკისაჲ ვმ. მუშკისაჲ (323,17), ლეგეუნსა ვმ. ლეგეუნსა (332,18).

Морфологическія особенности:

Прежде всего надо отмѣтить неправильности въ склоненіи именъ съ основой на γ:

1) Въ именит. падежѣ въ исходѣ имѣють γ ვმ. წ: იოვანე (320,8,33; 321,21; 322,33; 323,19; 332,33), დეე (325,8), ქრისტე (325,33; 326,12,14). Есть и обратный случай, когда წ имѣется въ именит. падежѣ, служащемъ сказуемымъ, напр. იუო მდგომარწ (320,9).

2) Въ родит. падежѣ имѣется γ ვმ. წ: ქრისტესნი (321,9), ქრისტეს (323,6), ქრისტესო (332,9).

3) Въ дат. падежѣ пишутъ წ ვმ. γ: იოვანსს (318,14), მოსსს (329,11).

4) Въ винит. пад. γ ვმ. წ მოიკითხს იოვანე (325,17), ისილჲ იოვანე (338,30), მწყმს ქრისტე (336,34). Въ связи съ этимъ нужно отмѣтить, что въ винит. падежѣ послѣ гласнаго s отсутствуетъ e въ словѣ ზიარება (329,11).

5) Въ зват. падежѣ წ ვმ. γ: ქრისტო (15).

6) Послѣлогъ მდე присоединяется всегда къ полной формѣ направительнаго падежа დმდე, только въ одномъ случаѣ къ неполной: въ словѣ განსლუმდე (337,29). Частица დე въ двухъ случаяхъ писана черезъ წ, напр.: უოჲდმდწ (328,18) и თხემდმდწ (339,23).

7) Въ степеняхъ сравненія большей частью имѣемъ წ, но есть и съ γ, напр. უსარწმუნეს (331,9).

Особенности синтаксическія:

1) Въ одномъ случаѣ мы находимъ e въ качествѣ показателя отношенія къ именит. падежу, хотя въ этомъ нѣтъ никакой надобности: დეეოაჲ ვმ. დეეოა (319,31).

2) Въ показателѣ отношенія къ дат. падежу мы имѣемъ нѣсколько разъ одно ს вмѣсто двухъ, напр. ქრისტსსს ვმ. ქრისტსსსს (320,35; 322,17; 323,6).

1) P. Peeters, S. Romain le néo-martyr (AB, XXX, 404); I. Кишидзе, Житіе и мученичество св. Антонія Раваха (ХВ, II, вып. I, стр. 93, 94); აწსლჲ მწყმე აბო კეუდინე, изд. Церк. муз. № 3, стр. 15.

3) Въ большинствѣ случаевъ рукопись въ согласованіи дательнаго падежа съ направительнымъ довольствуется постановкой одного лишь гласнаго характера дат. падежа: სუოფლად თვის (321,1, 30), მასლბელად მის (29), უმთხეველად მის (323,22), თხნიერ მის (327,28; 328,12), გარემოდგომილად მის (333,5), დაბადებლად მის (338,4), მიმადლებლად მის (339,12), ადგილადვე თვის (339,29), სწორ მის (317,12), წინასე მის (337,31), მის გარეშე (340,1).

4) При согласованіи съ дат. падежомъ въ рп. вмѣсто თვისსა и მისსა находимъ თვის (317,25; 321,30; 322,22. 30, 31; 324,15, 33; 335,7, 10; 338,29) и მის (318,10; 321,18, 34; 323,2; 331,32; 336,10, 23; 339,10, 24).

5) Въ предложеніи სიმრავლეთაჲს ცოდვათა ჩემთაჲს показателъ отношенія единственнаго числа მსა въ опредѣленіи, когда опредѣляемое слово стоитъ во множественномъ числѣ, мы находимъ не совѣмъ обычнымъ, но не отбрасываемъ его (318,21), ср. также 338,36. Необычность нашего случая—въ постановкѣ показателя отношенія не при сущ. ცოდვათა, а при опредѣляющемъ его мѣстоименіи.

6) Неправильнъ равнымъ образомъ показателъ отношенія множественнаго числа въ опредѣленіи, когда опредѣляемое слово стоитъ въ единственномъ; поэтому мы издаемъ не უკველს სამწესოს ღმრთის ქალაქის წმიდისათა, а წმიდისას (319,33).

7) Вульгарно согласованіе опредѣленія въ творительномъ падежѣ съ опредѣляемымъ словомъ въ родительномъ; поэтому мы читаемъ не სულის წმიდით, а სულით წმიდით (335,5).

8) Обращаетъ на себя вниманіе форма ბრძანა დაცადებაჲ მტერობაჲ (338,33): было бы вполне естественно, если бы стояло დაცადებაჲ მტერობისაჲ или დაცადებაჲ მტერობასა, resp. მტერობასა, მტერობისა; въ изданіи это рѣдкое сочетаніе мы удержали.

Лексика памятника :

1) კათალიკოზა. Иоаннъ, святитель Урхайскій, по грузински называеъ католикосомъ. Католикосами назывались главы автокефальныхъ вѣн-имперскихъ церквей на востокѣ. Но нами уже выслѣнено¹⁾, что въ древне-грузинской церковной письменности такъ названы главы и имперскихъ автокефальныхъ архіепископій — Кипрской и Θεσσαλονικійской,—мало того: даже главы отдѣльныхъ церковныхъ областей, входившихъ въ составъ той или иной автокефальной церкви, митрополіи, — митрополиты. Иоаннъ, который,

1) Иерусалимскій Канонарь VII в., стр. 246—248.

по Житію, имѣлъ подь своею властью епископовъ, названъ католикосомъ, какъ предстоятель такой крупной и славной по своему историческому прошлому архіепископіи, какою была церковь Едесская.

2) სკეღასა — мы переводимъ какъ *котъ*, хотя буквально слово это обозначаетъ всякое животное, предназначенное или годное для верховой ѣзды.

3) შორის სხლეულთა მისთა არგვის იყო სწორ მისსა (317, 21); здѣсь *სხლეულთა* нужно понимать въ смыслѣ *рода*, по не *домашнимъ*, ибо въ концѣ Житія говорится, что Финеесъ крестилъ *სხლეულთა მისთა*, число которыхъ простиралось до 280: трудно допустить, чтобы у него была столь многочисленная семья, если *სხლეულთა* понимать въ смыслѣ *домашнихъ*.

4) შაშვიანაჲ; очевидно мы дѣло имѣемъ съ тѣмъ благовоинымъ веществомъ, которое у Шавтели названо შუშვი: «ლომს ქლიერება, მცეს ბრწყინვალება, შუშვის სულსნელება შესგან მიეცა». ¹⁾

5) ფარაშობა — то же самое, что нынѣшнее ფარქობა *прислуживать дома, придворная служба*.

6) ოცდა ოთხთა ბეჭდულთა წყულისს; ბეჭდული *каноническій* ²⁾; подь 24 каноническими книгами пророковъ разумѣется весь канонъ ветхозавѣтныхъ пророческихъ, въ смыслѣ боговдохновенности, книгъ. Палестинскіе и Вавилонскіе іудеи считали въ канонѣ 24 книги въ отличіе отъ александрійскихъ іудеевъ, считавшихъ 22 книги; это видно изъ частыхъ упоминаній въ литературѣ еврейской о «24 книгахъ» священныхъ. ³⁾

7) დაბადება. Слово это, въ качествѣ технического библейскаго термина, въ Житіи встрѣчается 8 разъ; въ первыхъ трехъ случаяхъ оно употреблено въ смыслѣ Библии, т. е. совокупности всѣхъ ветхозавѣтныхъ священныхъ книгъ, въ четвертомъ случаѣ (л. 278^b)—въ смыслѣ всѣхъ книгъ Моисея—Пятикнижія, а въ послѣднихъ четырехъ (съ л. 279^a)—въ смыслѣ первой книги Моисея—Бытія. Очевидно, переводчикъ Житія, знакомый и съ греческими библейскими традиціями, вмѣсто შესაქმე, эквивалента срійскаго подлинника, для обозначенія книги Бытія употребилъ греческое γένεσις ⁴⁾, отсюда у него слово დაბადება стало обозначать и книгу Бытія и всю Библию.

8) ვაჟაჲჲ, — см. выше стр. 310.

9) მზის თუბლი — *лазъ, кругъ солнца, солнце* ⁵⁾, *солнечный дискъ*.

1) Н. Марръ, Древне-грузинскіе описцы, TP, IV, стр. 60.

2) Н. Марръ, Житіе св. Григорія Хандзійскаго, стр. 60, 113, 114, LXIV.

3) Православная Богословская энциклопедія, т. VIII, кол. 280—281.

4) Н. Марръ, TP, V, 49.

5) Н. Марръ, Житіе Григ. Хандзійскаго, LXVI.

10) ხილთანი; изъ глоссы რომელ არს სამთხს^ლ видно, что здѣсь разумѣется мѣсто, гдѣ росли фруктовыйя деревья, садъ.

11) შიული — см. выше стр. 311.

12) ვასტი. «და წარიფანს ქალაქად რაკაასს: რომელს ჰქვან ვასტი. Съ перваго взгляда выходитъ, какъ будто Иоаннъ беретъ Финееса изъ какого то другого мѣста въ г. Ракку, которая называется Васти. Но г. Ракка ни по какимъ источникамъ именовъ Васти не называется, съ другой стороны — все описываемое въ Житіи событіе — шрѣше Юанна съ Финеесомъ, чудеса его и крещеніе Финееса — происходило въ г. Раккѣ, такъ что неоткуда было приходить имъ въ этотъ городъ. Очевидно, здѣсь имѣется въ виду какой-нибудь кварталъ Ракки, находившійся въ центрѣ города, если допустить, что въ названіи ვასტი-ი vast-i имѣемъ арабское слово, *ص*, vast *середина*.

Что касается текста Службы, то въ немъ встрѣчаются: 1) ошибки дпнтографическія, напр. ნუ (343,9), ძლეულ იქმნა повторено два раза (347,8), и 2) описки: საფარველსა ვმ. საფუძველსა (347,19), მოწამემან ვმ. მოწამემან (343,12). Въ фонетическомъ отношеніи обращаетъ на себя вниманіе замѣна *ა* буквой *უ* въ словахъ: შემოკრებოჯღნი (340,12), ბოჯროტად (343,9), ოჯრთა (343,27; 344,17; 345,16), ამბაკოჯმ ვმ. ამბაკომ (343,29)¹⁾, ოჯკოჯრღონი (344,11), სწოჯრი (346,19), ოჯრნატთა (346,4). Въ морфологическомъ отношеніи нужно отмѣтить отсутствіе *ლ*, замѣняемой въ текстѣ группой *ქა*, въ надежахъ: пменит. — სავსე (341,9), родит. — ქრისტეს (340,12), ბელარესი (347,8), ქრისტესა (346,24), ქრისტესმან (343,12), იოჯანესისა (342,29), იოჯანეს მიერ (342,32); вшит. — სიბრმე (343,1), სიმენე (346,7), მუდომარე (344,9), მოტეინარე (348,9), ქრისტე (346,20); въ сравнит. степенн: უადრეს (346,30), უჩემთაეს (347,22) и въ основѣ слова ჯაშენე (347,17). Возстапавлявалъ въ указанныхъ мѣстахъ нарушенное правило, мы пишемъ кромѣ послѣдняго случая вмѣсто *ლ* припятое въ рукописи *ქა*.

Знаки препинанія мы соблюдаемъ рукописныя; такими знаками въ Житіи служатъ точка и двоеточіе, а въ Службѣ двѣ точки, изъ коихъ нижняя всегда пишется киноварью. Двоеточіе Службы является скорѣе знакомъ не препинанія, а музыкальнымъ.

Рукописное дѣленіе Житія на строфы мы не нашли возможнымъ сохранять, такъ какъ въ этихъ строфахъ очень часто отдѣлены подлежащее отъ сказуемаго, опредѣленія отъ опредѣляемаго слова, главное предложеніе отъ придаточнаго и т. д. Вмѣсто нихъ мы ввели дѣленіе текста на главы. Титла въ большинствѣ случаевъ раскрыты.

1) *შაკოჯ* тоже закономѣрная форма, но дѣло въ томъ, что въ другихъ случаяхъ въ этой Службѣ употреблено *შაკოჯ*.

ნითა მისითა: და რქეს ითხოვის მის-
 გან საკმარი მეფეთაჲ: უოველივე შოჲს
 მის თანა: და დიდისა მისათჳს მტერო-
 ბისა: შესემენდა იგი ქრისტესანეთა
 5 ამირა მეფლისა თანა: და მოაძულნა
 იგინი. სოლო ამირა მომღმან: გარდა-
 275a ადგინნა|ქრისტესანეთი მწიგნობრობისა-
 კან და ფარაშობისა და უოველისა მსახუ-
 რებისა მისისაგან: და ეგრძთვე უო-
 10 ველსა საბრძანებელსა შინა მისსა
 მოაძულნა ქრისტესანეთი ამირა მომღმან
 ფრადისა მის შესემენისა მისისაგან:

II. ესმა ჭამბავი ესე. აშბა იოვა-
 ნეს მწიგნოსსა მას კეთილსა ქრისტეს
 15 მიერ გამოარჩეულსა სამწესოჲსა მისისა-
 თჳს. ქალაქსა შინა ურჭამსასა რო-
 მელი იგი მისცა ქრისტემან კელთა
 მისთა: მამინ შეწყუნსა იგი მწუნსარებითა
 დიდითა. და ეტყოდა თავსა თჳსსა
 20 ესრძით. უკეთუ სიმრავლეთაგან: ცოდ-
 ვათა ჩემთაჲსა: ღირს ვიქმენით ამს
 უედეგობასა სამხილებელად ჩუენდა: ამის
 კაცისაგან ჭურთხასა: კაცის მკლვე-
 25 წყელთანი: რომელი ესე ნაშობი არს
 წყევლისაჲ: მოაძულს ერისა მადიდებე-
 ლისა შენისაჲ. შეიღნი სათღისლე-
 ბისა: ემბაზისა შენისანი: თაყუანის-
 მცემელნი სულისა შენისა წმიდისანი:
 30 განწმედღიღნი მადლითა შენითა: მორწ-
 მუნენი წმიდისა ადგომისა შენისანი:
 მორჩილნი: და სარწმუნოანი წმიდისა
 სახარებისა შენისანი: ცათა შინა და
 ქუეყანასა ზედა: ადიდებენ სახელსა
 35 შენსა წმიდასა. აწ ორა ღმერთო ჩუენო:
 იჯ ქე: სუ ცოდვათა ჩუენთათჳს და-

если бы даже попросилъ нужное ца-
 рямы. По причинѣ великой вражды,
 онъ оговорилъ христіанъ передъ эмир-
 ал-мумининомъ и внушилъ ему нена-
 висть къ нимъ; поему эмир-ал-муми-
 нинъ отрѣшилъ христіанъ отъ долж-
 ности псалмовъ, также отъ придвор-
 ной и всякой службы. Такимъ же
 образомъ, благодаря чрезмѣрному
 оговору, эмир-ал-мумининъ вознена-
 видѣлъ христіанъ во всемъ царствѣ
 своемъ.

II. Вѣсть объ этомъ дошла до
 аввы Іоанна, пастыря добраго, по-
 ставленнаго Христомъ для паствы въ
 городѣ Урша, отданной Имъ въ руки
 его. Опечалвшись печалью великою,
 онъ такъ говорилъ въ себѣ самомъ:
 «ужель за множество грѣховъ мо-
 ихъ удостоились мы, въ обличеніе
 наше, такихъ поношеній отъ этого
 еврея—человѣкоубійцы, пролившаго
 кровь пророковъ, порожденія клятвы
 и ненавистника прославляющаго Те-
 бя <Господи,> народа? Сыны, кре-
 стившіеся въ купели Твоей, покло-
 няющіеся Духу Твоему Святому,
 освященные благодатью Твоею, вѣ-
 рующіе во святое Твое воскресеніе,
 покорные и вѣрные святому Твоему
 Евангелію, славятъ святое Твое имя
 на небесахъ и на землѣ! Нынѣ, Го-
 споди и Боже нашъ, Іисусе Христе,
 не унижай насъ за грѣхи наши въ
 поруганіе и поношеніе язычниковъ,
 которые, не постигая Тебя, Господа

4 ქრისტესანეთი. 10 ზისა. 13 ანაჲ. 13—14 ოკანსა. 16 ურჭამსასა. 28—29 თაყუანისა.
 აცემელნი. 31 ადგომისა.

მამაბლებ ჩუენ: სკიცხელად და სუე-
 ედრელად წარმართთა: მოძულეთა ჩუ-
 ენთა სხელისა წმიდისა შენისათჳს.
 რ შენ ოსა ჩუენსა ვერ მიგეწევის: და
 5 უეუეთუ შედომი ესე ცოდვთა ჩუენთა-
 2755 თჳს უფლებულ არს ჩუენ ზედა: | ურსე-
 ბითა რომელ შეტრფეთ. და განგი-
 დგით შენ და სუტა ამისათჳს მყუ-
 ედრებენ ჩუენ წარმართნი გარეშენი:
 10 შუჳლისა შენისათჳს. წმიდისა სხელისა
 შენისა. ხოლო მუ მონაჲ ესე შენი რა-
 მელი ვდგა წინაჲ შენსა. სხელსა შენსა
 ვფუტავ: ვ და შევიდე წმიდასა ტაძარსა
 შენსა: და არა გამოვიდე მისგან ყოფ-
 15 ლადვე: ანუ მოვიკრდე ანუ შემეწიო მუ.
 და მომადლო კელმწიფებაჲ ძლევედ
 ჰურისას მას ზედა: და განვაქიქო იგი.
 და არა ვცხამო საზრდელისგანნი ყოფ-
 ლადვე გარნა ზე ვდგე შენ წინაჲ: თა-
 20 უესნისცემით ადგილსა სიწმიდისა
 შენისსა. რომელსა შინა არს ხატი შენი:
 ორა ღმერთო ჩემო იჲ ქე რომელი
 იგი კელითა შენითა წარმოეტა ავჯაროს
 მეფისა: სიმტკიცედ სარწმუნოებისა
 25 მისისა. და კეთილისა გონებისა მისისა
 თჳს.

III. და ბრძანსა წმიდამან აშბა იოვანე
 წმიდათა მოწაფეთა თჳსთა: რა არა გა-
 ნადონ კარი კელესიისაჲ მის ზედა
 90 ვიდრე აღსრულებადმდე ოთხმეტათა
 დღეთა. და უბრძანა მათ მარხვაჲ. და
 ლოცვაჲ დაუცხრომელად. და ყოველსა
 სამწესოსა ღმრთისა ქალაქისა წმიდი-
 სსა და ვა შევიდა საჭურჭლესა
 35 ღმრთისსა წმიდასა მას. რომელსა შინა
 არს ხატი მაცხოვრისა ჩუენისა იჲ

нашего, нелицитъ часть изъ-за свя-
 того Твоего имени. Если же врагъ
 сей господствуетъ надъ нами за грѣ-
 хи наши и за непослушаніе, кото-
 рымъ мы согрѣшили Тебѣ и отсту-
 пили отъ Тебя, — и за это пусть не по-
 носятъ насъ лъичники, чуждые за-
 копа Твоего и святого Твоего имени.
 Я же, рабъ Твой, стоящій передъ
 Тобою, клянусь именемъ Твоимъ, —
 войду въ святой храмъ Твои и не
 выйду оттуда, пока или не умру,
 или не поможешь мнѣ и не дашь сп-
 лы побѣдигъ еврея того и осрамить
 его. Не буду отнюдь ѣсть нища, но
 буду стоять передъ Тобою, кланаясь
 мѣсту святости Твоей, гдѣ пребы-
 ваетъ образъ Твой, Господи Боже
 мой, Иисусе Христе, который руками
 Твоими послалъ былъ царю Авгарю
 въ утвержденіе вѣры его и за благо-
 разуміе его».

III. Святой авва Іоаннъ приказалъ
 ученикамъ своимъ, чтобы она не
 открывали ему дверей церкви, пока
 не пройдутъ восемьдесятъ дней; ве-
 лѣлъ имъ, также всей паствѣ свя-
 того града Божія, поститься и мо-
 литься непрестанно. Онъ вошелъ во
 святое Божіе соудохранилище, гдѣ
 находится образъ Спаса нашего.
 Иисуса Христа, Который есть Богъ, —

ქრისტესი. რომელ არს ღმერთი. ბრწყინვალეზა ღმრთისა მამისა დაუსაბამო. და დაადგრა მას შინა მარხვით და ღოცვით. გლოვით და მწუხვით რებით: წე ღმრთისა: და ვითარ იყო და დღს იგი შეშვდს აღივსო ადგილი 276*a* იგი წმიდაა: რომელსა შინა იყო წმიდაა ამა იოვანსს მდგომარე ხათლითა დიდითა ბრწყინვალითა ფად. და კმა რომელი ეტყოდა საკურთხევლით გამო. იოვანე იოვანე. მე ვარ გაბრიელ ანგელოზი ღმრთისა მახარებელი რომელი მომავლისა ოს შენდა ხარებად: რ ღოცვაა შენი აღიწია ვა 15 საკურთხეველი სულელი წინაშე მისსა რომელ იგი მოგიკდა გულსა შესს იხილა და გპოვა წმიდა და უბიწო და განაბრწყინა გული შენი წე მისსა: ვა 20 ნათელი მზისა. და უწყის ღმერთმან შერი იგი შენი. რომელი გაქუს ერისათა რხეულისა და ოი გეტყვს შენ: მე მოვავლინო შენ ზედა. სული ჩემი წმიდაა. ვა იგი მოუვლისე მოწათეთა ზედა ქორსა მას საიდუმლო. დასა 25 სიონს შინა. რომელ იგი არს სული წმიდაა. მოგცე შენ ძალი. აღევად ჭურთხას მას: შურისგებად. და ვადიდოსხელი შენი ელთა ქეანეთა შორის. და რომელ იგი განაცხადეს კეთილნი 30 საქმენი შენნი ამისათა განვამტკიცოს სარწმუნოება შენი:

IV. მაშინ ჭმადლობდა წმიდა იოვანსს ღმერთისა: და განიხარა სიხარულითა დიდითა. მერმე ეზიარა კორცსა და სისხლსა ქრისტესსა. და აღ-

სიანიე безначальнаго Бога Отца, и пребывалъ тамъ, передъ Богомъ, въ постѣ и молитвѣ, въ плачѣ и печали. На седьмой день мѣсто святое, гдѣ стоялъ святой авва Іоаннъ, напомялось великимъ и предъкимъ свѣтомъ, и послышался голосъ, который говорилъ изъ алтаря: «Іоаннъ, Іоаннъ! Я—ангелъ Гавріилъ, благій вѣстникъ Божій; меня послалъ Богъ возвѣстять тебѣ, что моленіе твое вознесено предъ Нимъ, какъ кадило благовопное. Ибо Онъ призрѣлъ на желаніе твое и, найдя тебя святымъ и непорочнымъ, просвѣтилъ сердце твое, какъ лучъ солнца. Богъ знаетъ ревность твою къ народу избранному и Господь говоритъ тебѣ: «Я пошлю на тебя Духа Моего Святого, который есть Духъ Святыи, какъ Я послалъ Его на учениковъ въ тайной горницѣ сіонской; дамъ тебѣ силу побѣдить еврея того и отомстить ему и прославлю имя твое среди всѣхъ христіанъ; Я укрѣплю вѣру твою за тѣ добрыя дѣла, которыя ты показалъ».

IV. Тогда святой Іоаннъ воздалъ благодарность Богу и возрадовался радостью великою; потомъ причастился тѣла и крови Христовой и от-

ვიდა სყოფლად თჳსს. და დაჟდა. და წარავლინსა. და შემოიკრიბნსა მორწმუნენი ქრისტესნი ქალაქად ურჭამსა და ახარა მათ: რამცა იგი იყო.
 5 და ვერ იგი ახარა მას ანგელოზმან და ეტყოდა: და რამ იგი აღუთქუა მას ონ ჩუენმან იჳ ქემან. ქემან ღმერთისმან მხოლოდშობილმან ცხოველმან. მამინ
 276b განიხარეს სიხარულითა | დიდითა და
 10 მხიარულ იქმნეს: და თქუეს. სეტარ არს ჩუენდა: ვინამთგან შეგაწყვალნა ჩუენ ონ ღმერთმან ჩუენმან: იჳ ქს ქემან ღმერთისმან. იგი შეგეწიოს შენ წმიდაო მამაო. და მოგცეს ძლევა
 15 მტერთა შენთა ზედა. მერმე წმიდამან იოვანე წარავლინა მოწოდებად ეპისკოპოსოსთა მისთა. რომელნი იყვნეს კელმწიფეებსა ქუეშე მისსა. და რომელნი იყვნეს მახლობელად მისსა:
 20 და შემოკრბეს მისა. და აღდგეს და ყვეს ლოცვაჲ. წ წმიდაჲ ამა იოვანს გაჟდა სკედარსა თჳსსა და ყოველნი ეპისკოპოსონი მისნი მის თანა და წარემართნეს ამირა მომლისა რაკად. ვი-
 25 ნამცა იგი იყოფოდა ამირა მომლი:

V. და ვინ მიკახლენეს ქალაქსა მას რაკამსსა. იხილა ამირა მომლმან ძილსა შინა ცეცხლი მოტყინარს: სხლსა შინა მისსა. აღგზებული. და კმაჲ რომელი
 30 ეტყოდა. ძილსა შინა თჳსსა: აჳ ესერა მოწაფელ ქრისტესო მოვალს შენდა. აწ იხილე ვერ იგი შემთხვამას. და დიდითა დიდებითა პატრიც ეცმას. შემთხუევასა მისსა. ყოვლითა ძალითა შენითა. და პატრიცითა მიეკებე
 35 ღმერთსა შენითა.

правился въ мѣсто жилища своего. Онъ сѣлъ и послалъ за вѣрующими во Христа, собралъ ихъ въ Урху и возвѣстилъ имъ то, что ему благовѣстилъ и сказалъ ангель Божій и что ему обѣщала Господь нашъ Иисусъ Христосъ, Сынъ Божій Единородный и Животворицїи. Тогда обрадовались всѣ радостью великою и сказали: «блаженны мы, пбо сжалился надъ нами Господь Богъ нашъ Иисусъ Христосъ, Сынъ Божїи; да поможетъ Онъ тебѣ, святыи отче, и да дастъ побѣду надъ врагами». Затѣмъ святой Іоаннъ послалъ созвать епископовъ, бывшихъ подъ властью его и по близости къ нему; они собрались у него, встали и помолились. Святой авва Іоаннъ, а съ нимъ и всѣ епископы его сѣли на коней и отправились въ Ракку къ эмир-ал-муминну, ибо эмир-ал-муминнъ находился тамъ.

V. Когда они приблизились къ городу Раккѣ, эмир-ал-муминнъ видѣлъ во снѣ пламеняющїи огонь, горѣвшїи въ домѣ его, и слышалъ голосъ, который говорилъ ему во снѣ: «вотъ къ тебѣ идетъ ученикъ Христовъ, смотри—какъ его встрѣтити тебѣ! При встрѣчѣ съ нимъ окажи ему великую славу и встрѣчай его съ честью и со всякой силой

მას: რ იდიდოს უფლებამ და კელმწი-
ფებამ შენი: და ჭრქუა მას გამამს მას:
და უკუეთუ არა ჰყო ესე. და ჰქცნდეს
და განქარდეს: ძალი და შეფობამ შენი:
5 და მოაგლდეს დღეთა შენთა: და ილიფინენ
ქამნი შენნი. და აუფლე იგი ჭურისა
მას ზედა. წ ჭურია და განაყენე მსხვლისა
შის ზრახვისა მისისაჲცან ბორბოტისა:
სიტყვს გებისა მისისაჲცან. და ნუ
277a სიტყობ მძღავრობად. წინაშე შენსა. და
სურფა მიუშუებ სიტყვსაგებად: მოწა-
ფისა ქრისტეს მიმართ. და სიტყვთა
კეთილითა იტყოდის. წინაშე გონიერთა
და მეცნიერთა და სწავლულთა. აჰ ესერა
15 გრქუა შენ წინადაწარვე: და უწიებულ
იყავ: რ მისცა დემეტრთან კელმწიფებამ
მოწაფესა ქრისტესსა ამა იოვანეს:
თუ უნდეს მოაკუდინოს ჭურია. და თუ
უნდეს აცხოვნოს.

20 VI. მამის განიღვამ ამირა: მომლ-
მას: ძილისაჲცან თვისსა და თქუა გულისა
შინა თვისსა: რამაჲე არს: საქმე ესე
საკვრველი: რომელი ესე ვიხილე. ბრძანა
მამის ამირა მომლმას. და ცემამ საყ-
25 რისა. და დაფისამ. და აჟდა იგი: და
ქლნი ლაშქარნი მის თანა ასხდეს.
და განვიდა შემთხუევა. წმიდისა ამა
იოვანეს კათალიკოზისა: და არავინ
იტოდა საქმე ესე. რომელი იხილა
30 ძილსა შინა თვისსა. თხნიერ გულისა
თვისსა ზრახვიდა. და სდვასა ოდენ.
მისსა) შინა: აჰ ესერა გამოჩნდა ამა
იოვანეს. და ეპისკოპოსნი მისნი მის
თანა: მთასა მას ზედა მომავალნი. რა-
35 მელი დახედავს ქალაქსა ზედა რაკა-
სასა. და ეუწია წმიდასა ამა იოვანეს

твоей, чтобы возвеличилось господ-
ство и владычество твое; если же,
сказалъ ему голосъ, не поступивъ
такъ, ослабѣетъ сила твоя и исчез-
нетъ царство твое, оскудѣютъ дни
твои и изскнутъ времена твои. Дай
ему господство надъ евреями тѣмъ,
еврей же останови въ его крупномъ
злумышленіи и словопреніи, не да-
вай ему производить насиліе передъ
тобою и не попускай ему препи-
раться съ ученикомъ Христовымъ,
но пусть говорятъ онъ добрыми сло-
вами предъ разумными свѣдущими
и учеными. Вотъ я скажу тебѣ напе-
редъ и знай, что Богъ далъ ученику
Христову, аввѣ Іоанну, такую власть,
что онъ, если захочетъ, умертвитъ
еврей, если захочетъ, оживитъ его».

VI. Проснувшись отъ сна своего
эмир-ал-мушшипъ сказалъ въ сердцѣ
своемъ: «что это за странное дѣло,
которое я видѣлъ?» Тогда онъ при-
казалъ трубить и бить въ барабаны;
сѣлъ съ воинами своими на коней и
вышелъ встрѣчать святого катол-
коса, авву Іоанна; никто не зналъ
о томъ, что онъ во снѣ видѣлъ,
однигъ онъ только размышлялъ объ
этомъ въ сердцѣ своемъ. Продолжал
путь свой, на горѣ, котораго смотритъ
надъ городомъ Раккоіи, онъ замѣ-
тилъ авву Іоанна, ѣдущаго съ
епископами своими. Святому аввѣ
Іоанну возвищено было Духомъ Св-
тымъ, что эмир-ал-мушшипъ вышелеъ

სულის წმიდის მიერ. ვ'დ ამირა მო-
 მლი გამოსრულ არს შემთხუევად მის-
 სს და უთხრა ეპისკოპოსთა იგი. და
 ახარებდა მათ: და უღთა რაფაელნი იუფ-
 5 ნეს მის თანა ქრისტეანენი: მტკიცენი
 სარწმუნოებისა წა ქრისტესისა: წ
 ამირა მომღმან თქუა ვ'დ ვიხილე იოფა-
 ნეს სუდა: და გუნდსა სუდა. რომელნი
 იგი ამკედრებულნი მოვიდოდეს. მის
 277b თანა ღრუბელი წათილისაჲ სუდა ავრი-
 ლობდა მათ. წ ჰინი მათნი ბრწყინ-
 ვიდეს ვ'ა მისწ. და წინა მათსა სული
 სულისელი უვიდოდა ვ'ა მოჰქისაჲ. რ'
 ეკეკითარი სული არავის უყნოსიეს.
 16 ვინამთგან სოფელი ესე ეოფილ არს:
 მას შინა განკურნებულ იქმნა ამირა
 მომლი მის-გან დიდ ფ'დ. იგი და უღნი
 რაფაელნი იუფეს მის თანა. წ ამბა
 იოფანსტ გარდაჰქდა სკედარისა თვისისა
 20 გან. და წარმოემართა ქუშტთ. მიგებე-
 ბად ამირა მომლისა. და ვ'ა იხილა ამირა
 მომღმან მომავალი შემთხუევად მისსა
 ქუშტთ. იგი და ეპისკოპოსნი მისნი. მის
 თანა შეძრა ამირა მომღმან ცხენი
 25 თვისი. მოსწრაფედ შემთხუევად ამბა
 იოფანსსსა. მამინ მოიკითხა: ამბა იოფანე
 ამირა მომლი და მოილო მანცა ამირა
 მომლისა-გან. დიდითა ჰატვიითა მო-
 კითხუაჲ კეთილად. და ჰტქუა ამირა
 30 მომღმან იოფანეს. ბრძანებულ არს
 ჩემდა ღმრთისა მიერ. წინამიგებუაჲ
 და ჰატვიი შენი. და დიდებაჲ. და უმ-
 რაფელსნი შენი ჰატვიი დგას ჩემ თანა.
 და ითხოვე ჩემ-გან ეოფელი რაჲცა
 35 გნებაჲს საქმსტ შენი. მამინ ჰტქუა
 იოფანე ამირა მომლისა: აკურთხენი

встрѣчать его; объ этомъ онъ возвѣ-
 стилъ и сказалъ епископамъ и всѣмъ
 бывшимъ съ нимъ христіанамъ, твер-
 дымъ въ вѣрѣ Христовой. Эмир-ал-
 муминишъ сказалъ, что онъ видѣлъ,
 какъ Іоанна и ѣхавшихъ съ нимъ
 осыпало свѣтлое облако, и что
 лица ихъ сіяли, какъ солнце, а впе-
 реди нихъ носился благовопный за-
 няхъ, какъ бы мускуса, подобнаго
 которому никто не обонялъ, какъ
 пребываетъ этотъ міръ. Этому очень
 удивлялись какъ эмир-ал-муминишъ,
 такъ и всѣ бывшіе съ нимъ. Авва
 Іоанигъ слѣзъ съ коня своего и на-
 правился шѣнкомъ на встрѣчу эмир-
 ал-муминишу. Когда эмир-ал-муми-
 нишъ увидѣлъ, что къ нему на встрѣчу
 направляется шѣнкомъ Іоанигъ, а съ
 съ нимъ и епископы его, онъ уско-
 рилъ коня своего встрѣтить авву
 Іоанна. Тогда авва Іоанигъ привѣт-
 ствовалъ эмир-ал-муминина и самъ
 удостоился добраго отъ него при-
 вѣтствіа съ великой честью. Эмир-
 ал-муминишъ сказалъ Іоанну: «я
 имѣю повелѣніе отъ Бога встрѣ-
 тить, почитать и прославить тебя; мнѣ
 предстоить премного почитать тебя,
 проси отъ меня, чего только хочешь!»
 Тогда Іоанигъ сказалъ эмир-ал-муми-
 нишу: «да благословитъ Богъ дни
 твои и да приумножитъ Онъ богатство
 твое; да продлитъ Онъ солнце твое и
 утвердитъ царство твое!» Тогда
 эмир-ал-муминишъ приказалъ отвести

დმეტრის დღენი შენნი და სწოფიერ
 უფნ დავლამ შენი და განგიგორქელენ
 მცხტ შენი. და დამტკიცენ მუთუბამ
 შენი. მაშინ ბრძანსა. ამირა მომღმან
 5 გარდაყვანებამ ამბა იოვანსისი: და მის-
 თანათამ მათ. და მოცემად საკმრისა
 278a მათისამ. | თართოებით თუდ. და კტრტ
 უუქს მათ. ვა ბრძანსა.

VII. ხ ჭურისა ვა ესმა საქმტ ქსე.
 10 მიტებებამ და შექყსარებამ ვატივით.
 იოვანსისი ამირა მომღმისამ. და დიდებამ
 მისი. და აღთქუამ: მოქმნად ყოფლისა
 საკმრისა მისისამ: მწუხარე იქმნა მწუხარე-
 რებითა ძლიერითა. მერმე თქუა გულისა
 15 შინა თხსსა. ვადამე ვის არს იგი. რა-
 მელმან მიიდრიკა გული ამირა მომღმ-
 სსამ სიქრლსა ქქანობისა მიმართ.
 უუჯრდა მისთჳს ჭურისსა დიდად. და
 დაწვა მას დამქსა. შეურვებული თიტ-
 20 სლად. სრუნფასა შინა ურვით. და ვა
 იყო უამი განთადისამ. ქათმის ყი-
 ვილსა ოდეს: იხილა ვად ცამ განსმული:
 და გჯრჯნი სათლისამ გარდამოსრული
 სეცით: და კმამ რომელი კტუოდა მას.
 25 ესე გჯრჯნი თინეხისი არს. ქქანისამ.
 რლსა მოაქცევს დმეტრი ცთომისა-გან
 ჭემმარიტებასა. და აქუნდეს მეცნიერე-
 ბამ წმიდისა სახარებისამ. და ჭრწმენეს
 მოსლვამ დმრთისამ. იჯ ქსისი. ესე
 30 იყოს იოვანსის მიერ მწუქმისისა კკთი-
 ლისა. რომელ არს ქალქსა ურჯამსასა
 სკლად მთავარ. თქუა ჭურამან გულისა
 თხსსა ჭემმარიტად არა შევიქყნარო.
 თხნიერ დაბადებისა. და არცა ურწმენო
 35 ვიქმნე შეუკლსა მოსწსსა საცნაურსა. და
 რომელი იგი გარდამოხელისა დმეტრისან

авву Иоанна и бывшихъ съ нимъ и
 дать имъ все нужное въ большомъ
 изобилии; съ ними поступили такъ,
 какъ было приказано.

VII. Когда еврей услышалъ объ
 устроенной Иоанну эмир-ал-мумини-
 помъ встрѣчѣ и приѣмѣ его съ
 честью, о славѣ его и обѣщаніи ему
 всего нужнаго, опечалился онъ пе-
 чалью сильною; потомъ онъ сказалъ
 въ сердцѣ своемъ: «убы, кто это
 склонилъ сердце эмир-ал-муминниа
 любить христіанство?» Очень уди-
 вляясь этому, еврей легъ въ ту ночь
 спать, жестоко опечаленный и озабо-
 ченный. Къ разсвѣту, ко времени
 пѣнія пѣтуха, увидѣлъ онъ небо от-
 верстое и нисходящій свыше свѣтлый
 вѣнецъ, а также слышалъ голосъ,
 говорившій ему: «это — вѣнецъ Фи-
 нееса-христіанна, котораго обра-
 тить Богъ отъ заблужденія къ истинѣ;
 онъ узнаетъ святое Евангеліе и
 увѣруетъ въ пришествіе Бога, Иисуса
 Христа; это будетъ черезъ Иоанна,
 добраго пастыря, начальствующаго
 надъ городомъ Урною». Еврей ска-
 залъ въ сердцѣ своемъ: «вонступу и
 не признаю (ничего), кромѣ Библіи,
 и не отступаю отъ извѣстнаго закона
 Моисея, отъ пяти книгъ, ниспослан-
 ныхъ Богомъ руками его, и

კელთა მისითა. ხუთნი ესე წიგნნი და მარხვად შაბათისაჲ. და არცა მოვიგო სხუად გარსა ოც და ოთხნი წწტულნი: 278b ტეშმარტნი: აღვიარებ მათ: რომელთა-
5 თჳს წამა ღმერთმან ვ'დ წწულნი მისნი არიან იგინი: და მოვლისებულნი მის- მიერნი:

VIII. და ვა იყო. ხვალისა დღს.

შემდგომად მეორისა ჟამისა დღისაჲ მის 10 წარავლისა ამირა მომღმან: მოყვანებდა ოფინეზ ჭურჩისა და ამბა იოვანსწს-ოჯსცა და მისთასანთაჲცა. რა იხილოს თუ რაჲ იყოს შს მათსა: მამის შეკრბეს ამირა მომღმისა წინაშე: და უბრძანა მათ ზრ- 15 ხვად ურთიერთას სიტყუათა ტკბილითა და სიბრძნისათა შეუნიერად: ხ' ჭურჩა- მან მოიკითხა. ამბა იოვანსწ: ჭამბო- რის ყოფითა. ეგრევე იოვანსცა მოიკითხა: ჭურჩაჲ შეუნიერითა მო- 20 კითხეთა. ჭრქუა მას წმიდამან ამბა იო- ვანე. შემცატუნიწივეის ღმერთი: ჩუენ: და შენცა მისდგად გზასა მას შინა ცხორებისასა და სასუფოვეელსა ცათსა: წარუვალსა. სუფუვასა მისსა: ჭრქუა მას 25 ოფინეზ. ჭურჩამან მე მრწამს: დახადებად მოსწსი: ჭრქუა მას წმიდამან იოვანე. შენ გრწამს ჭურჩაო ვა გნებავს: და არა ვა ჭრებავს ღმერთსა: ჭრქუა ჭურჩამან მან. და მე კლ'დ მრწამს საწმუწრებად 30 ოც და ოთხთა წწულთაჲ. ჭრქუა მას ამბა იოვანე, უნუთუშტა გრწმენს საწმუწ- ნობად ოც და ოთხთა წწულთაჲ: უწ- ყოდეშტა: ვ'დ ქრისტ'ს მოსწრულ არს: ვა იგი წამეს ოც და ოთხთა წწულთა 35 რ' უვარ ჭეოფ: უშტ'ლებ და ურჩ ხარ: რომელი წიგნთა შინა წეროილ არს. და

отъ соблюденія субботы. Не прииму другихъ пророковъ, кромѣ двадцати четырехъ истинныхъ; исповѣ- даю ихъ, о которыхъ Богъ засвидѣ- тельствовалъ, что они пророки Его и посланники Его!»

VIII. На другой день, послѣ двухъ часовъ дня, эмир-ал-мумининъ по- слалъ привести Финееса еврея, а также авву Іоанна и бывшихъ съ нимъ, чтобы видѣть, что произойдетъ между ними. Тогда собрался они предъ эмир-ал-муминимомъ, который приказалъ имъ побесѣдовать пріятно другъ съ другомъ словами сладкими и мудрыми. Еврей привѣтствовалъ авву Іоанна дѣлованіемъ, также и Іоаннъ привѣтствовалъ еврея доб- рыми привѣтствіемъ. Святой авва Іоаннъ сказалъ ему: «да поможетъ Богъ и намъ, и тебѣ стать на путь спасенія, царствія Божія и непре- ходящаго Его владычества». Еврей Финеесъ сказалъ ему: «я вѣрю въ книги Моисея». Сказалъ ему святой Іоаннъ: «ты, еврей, вѣришь такъ, какъ желаешь ты, а не такъ, какъ жагаетъ Богъ». Еврей сказалъ ему: «я приѣмлю еще вѣру двадцати че- тырехъ пророковъ». Авва Іоаннъ сказалъ ему: «если ты приѣмлешь вѣ- ру двадцати четырехъ пророковъ, такъ знай, что Христось уже при- шелъ, какъ объ этомъ свидѣтельство- вали двадцать четыре пророка. Но

შენ არა უწყვი ჩასა იგი იტყუ: არცა რომელსა იგი იკითხავ: რ სული წმიდაა არა მოსრულ არს: შენ ზედა: და 279a :რს დამკვდრებულ არს. | შენ შორის რ ამცა იცოდე თარგმანებად სიტყუათა ღმრთისათა და განმარტებად მათი. სიტყუათა წწყულთა. და თარგმანებად მათი მოსლვისათს ქრისტესისა ვად მოსრულ არს. და 10 დამტკიცებად მათი მისათს ვად ღმერთი არს იგი მათი. ჭრქუა მას ჭურიამან: ქრისტე მოსრულ არს. ჭრქუა მას წმიდამან ამბა იოვანე. ჭე მოსრულ არს ქრისტე. და აღსრულებულ არიან 15 წწყულეებანი შენ ზედა.

IX. ჭრქუა მას ჭურიამან: გკითხავ ჩას-მე. ჭრქუა მას ამბა იოვანე: მკითხე რადაცა გნებავს. ჭრქუა მას ჭურიამან: იპოოს ვად მამა და ძე. და სული 20 წმიდაა ერთი ღმერთი და ერთი ბუნებაა არს ვა იგი. სანელ სდებ და იტყუ: ჭრქუა მას ამბა იოვანე. გნებავს: რა გიხუენო შენ იგი. და გულისხმა გიყო იგი. გონებისაგან და წიგნთაგან. 25 ჭრქუა მას ჭურიამან. რ კეთილი გუოსს სემ თანა. ჭრქუა მას წმიდამან ამბა იოვანე. არა უწყვი რ ღმერთმან თქუა და- 30 ბადეხასა შინა: ვად ვქმსეთ კაცი მსგავსად და ხატად ჩუენდა. ჭრქუა ჭურიამან. 30 ჭრქუა მას სთქუ რ ესრტთ თქუა ღმერთმან. ჭრქუა მას იოვანე. მამა რაა არს კაცისა თანა მსგავსებად ღმრთისა: წყერნი რლ დიგლიჯებინ: და დაჭვალს ანუ თერკანი რლ იქსევიან: 35 კელბი გინა შეცვალებად მისი უამითი უამად: სხუად და სხუად სქმედ და ს-

ты, безышествуя, не слушаешься и отвергаешь то, что написано в книгахъ. Не понимаешь ты ни того, что говоришь, ни того, что читаешь, ибо Духъ Святой не сходилъ на тебя и не вселялся въ тебя, чтобы ты могъ толковать слова Божіи и объяснять реченія пророковъ о пришествіи Христа, что Онъ уже пришелъ, а равно доказать то, что Онъ—Богъ ихъ». Еврей сказалъ ему: «развѣ Христось уже пришелъ?» Святой авва Іоаннъ отвѣтилъ ему: «да, Христось уже пришелъ, и пророчества уже сбылись надъ тобою».

IX. Еврей сказалъ ему: «я спрошу тебя объ одномъ»; авва Іоаннъ отвѣтилъ: «спроси, что хочешь!» Еврей спросилъ: «обрѣтаются ли доказательства того», что Отецъ, Сынъ и Духъ Святой суть одинъ Богъ и одно естество, какъ ты называешь и говоришь?» Авва Іоаннъ отвѣтилъ ему: «хочешь ли ты, чтобы я это показалъ тебѣ и растолковалъ на основаніи разума и Писаній?» Еврей сказалъ ему: «ты мнѣ сдѣлаешь добро!» Святой авва Іоаннъ спросилъ его: «развѣ не знаешь пзъ (книга) Бытій, что Богъ сказалъ: сотворимъ чело-вѣка по образу нашему и по подобію?» Еврей отвѣтилъ: «истинно ты говоришь, Богъ такъ сказалъ». Іоаннъ спросилъ его: «такъ въ чемъ же состоитъ образъ Божій въ чело-вѣкѣ: въ бородѣ ли, которая можетъ быть

ხედ: ჭრქუა მას ჭურჩამას: არა სუ იყო-
 ფის: გარნა გრქუა მე. შენვე ამბა იო-
 ვანე. რაა არს კაცის თანა მსგავსებად
 ღმერთისაჲ. ჭრქუა მას იოვანე. მსგავსო
 5 არს ღმერთისაჲ გონებაჲ ესჳ რომელი
 279ს განსაგებს თარულად და უხილავად. | რ
 არაჲნის იცის: თუ რაა არს გულსა მო-
 ეუსისა თვისისა. ვიდრემდის არა იშვეს
 სიტყუად მისგან. რ სიტყუად მისი
 10 თარგმნებს რაჲცა იუოს გონებასა შინა:
 განსაგებად საიდუმლოჲსა მისისაჲ. და
 არა სრულ იქმნეს გონებაჲ გარნა სიტ-
 ყუთ შით. რომელი შობილ არს გონე-
 ბისა-გან. რ იგი გამოაცხადებს. რაჲცა
 15 იუოს მას შინა კეთილი გინა ბოროტი.
 და იუნოსებს კუალად სულითა და ცხოვრ-
 ების. ესე სამნი არიან სიმტკი-
 ცნისი კაცებისანი. უკუეთუ ესენი გან-
 ქარდენ. განქარდეს ცხოვრებაჲცა მისი:
 20 ს ღმერთი რომლისა არა არს და-
 სსსრულ. და არცა განსებაჲ შიითხრო-
 ბების და არცა სული იცნობების: თუ
 რაა არს იგი: და რადეს შვის განსება-
 მან გითხრას სიტყუამან: თუ რაა იგი
 25 არს განსებაჲ და სულით ცხოვრების.
 და იუნოსს: რომელ არს ღმერთი:
 სიტყუათა თვისითა ჭყო: ყოველივე:
 და თხნიერ მისსა არა რაა იყო.
 და სულითა წმიდითა წწყულებდეს:
 30 წწყულნი და შით წინამსწარ მოწყე-
 ნადთა მიუთხრობდეს ყოფადმდე. ესე
 არს მამაჲ და ძეჲ და სული წმიდაჲ.
 ღმერთი რომელ არს ძმ მისი, სიტყუად
 თხნი. და არცა იგი თხნიერ ძისა და
 35 სულისა წმიდისა მისისა. უწინაწმს და-

вырвана и выпадаетъ, въ ногахъ ли,
 которыя двлгаются, или въ рукахъ,
 которыя смѣняють одна другую по
 временамъ различнымъ образомъ и
 для разныхъ дѣйствиі» Еврей от-
 вѣтилъ ему: «нѣтъ, да не будетъ! но по
 тебя спрошу, авва Іоаннъ, въ чемъ
 состоитъ образъ Божіи въ человѣкѣ?»
 Іоаннъ сказалъ ему: «образъ Божій
 состоитъ въ умѣ, который управ-
 ляетъ тайно и невидимо, ибо никто
 не знаетъ, что скрывается въ сердцѣ
 другого, пока не родится слово; сло-
 во его толкуетъ тайныя мысли его,
 находившіяся въ умѣ. Умъ можетъ
 быть совершеннымъ не иначе, какъ
 черезъ слово, которое рождается отъ
 него, ибо оно показываетъ, что въ
 немъ есть: добро или зло; къ тому
 же <человѣкъ> дышитъ и живетъ ду-
 шою. Вогъ эти три составляютъ проч-
 ность человѣка: если ихъ не станеть,
 не станеть и жизни его. Богъ бесконе-
 ченъ; разумъ Его и духъ постигнуть
 и знать нельзя. Когда рождается сло-
 во, оно показываетъ, что такое ра-
 зумъ и что значить — жить и ды-
 шить дыханіемъ. То, что называется
 Богомъ, сотворило все Словомъ Сво-
 имъ, безъ Котораго ничего не было.
 Пророки пророчествовали Духомъ
 Святымъ; Имъ они возвѣщали гря-
 дущее напередъ, до наступленія его.
 Вотъ это есть Богъ—Отець, Сынъ
 и Духъ Святой. Сынъ есть Слово

სასამისა ერთი ღმერთი. რწლსა არააკუს
აღსასრული.

Отца, Который <не бываетъ> безъ
Сына и Духа Святого; прежде на-
чала бытія <есть> одинъ Богъ, Ко-
торый не имѣетъ конца».

X. მამინ განკვრდეს ყოველნი
მსხდომარენი მიგებისა მისათჳს მასუ-
5 ხისა ვითარმედ ღმერთმან წამა: და თქუა
კაცი მსკავსი და ხატი მისი არს: არამ თუ
სიკომათა ამით სიზრქოჲსა სიმძიმე-
280ა სამათა. ად გონებითა უზინომათა რო-
მელი განაკებს ფარულად სიტყუთა რო-
10 მელი იგი შობილ არს მისგან. გონე-
ბისაგან რომელ მის მიერ სრულ
იქმნების ყოველივე თჳნიერ მისსა
არა რამ იყო. და სულითა წმიდითა:
რომელი ღმერთისაგან გამოვალს: და
15 რომელ იგი გონებითა და სიტყუთა გა-
სუყოფელად. რომლისა მიერ აუწყებდეს
წმიდანს: წყეტენი მოწყენადსა გე-
ყოფადმდს. ესე არს ღმერთი ჭეშმა-
რიტი რომლისათჳს წამა დაბადებამან
20 დასაბამსა ესრწთ თქუა ღმერთმან ვად
Byt. I, 1 დასაბამად ქმნა ცაჲ და ქუეყანაჲ. და
ყოველივე იქმნა და ზედა წყალთა ბნელი
იყო და სული ღმერთისაჲ იქცოდა
წყალთა შა. აჴა ესერა ღმერთი დასული
25 მისი იქცევის წყალთა შა: და სიტყუთა
თჳსითა დაჴბადა ცაჲ და ქუეყანაჲ და
Byt. I, 2-3 თქუა: იყავნ სათელი: ესე არს ღმერთი:
მამაჲ და ძს. და სული წმიდაჲ:
სიტყუთა და სულითა მისითა რომ-
Byt. I, 2 ლისათჳს წამებს დაბადებაჲ: და სული
იქცევის წყალთა ზედა. და სიტყუთა
მისითა დაჴბადა ხილული და უხილავი:

X. Тогда все видѣвшіе удивились
данному отвѣту, именно—свидѣтель-
ству и словамъ Бога, что человекъ
является образомъ и подобіемъ Его
не объемомъ, не плотностью и тл-
жестью, но невидимымъ умомъ, ко-
торый управлять тайно—Словомъ,
Которое рождается отъ Ума, Кото-
рымъ совершается все и безъ Кото-
раго ничего не было, и Духомъ Свя-
тымъ, Который псходитъ отъ Отца,
нераздѣленъ отъ Ума и Слова и Ко-
торымъ святые пророки возвѣщали
грядущее прежде наступленія его.
Сей есть Богъ истинный, о Кото-
ромъ съ самаго начала засвидѣтель-
ствовано въ <книгѣ> Бытія: «въ на-
чалѣ сотворилъ Богъ небо и землю».
Все стало <по слову Его>; воды были
покрыты тьмою и Духъ Божій по-
сился надъ нами. Вотъ Богъ и Духъ
Его носятся надъ водами. Словомъ
Своимъ Онъ сотворилъ небо и землю;
Онъ сказалъ: «да будетъ свѣтъ». Этотъ
есть Богъ—Отець, Сынъ и Святой
Духъ,— Слово и Духъ Его, объ
этомъ свидѣтельствуеть <книга> Бы-
тія: «Духъ посился надъ водами», и
Словомъ Своимъ сотворилъ Онъ видп-
мое и невидимое».

XI. ჳრქუა მას ჳურამან: მოგილე-
ბიეს წაბემაჲ დაბადებისაგან სუეუეუ

XI. Еврей сказалъ ему: «вотъ ты
приводишь свидѣтельства изъ <книги>

იპოვოს ერთი წიწულთაცანი. დაგი-
 ტკიცოს ამას ზედა: ჭრქუა წმიდამან
 იოვანე. ჭე გულისთადი ღმერთისაჲ და-
 ვით ქადაგებს სულითა: წმიდითა: და
 იტყუას. სიტყუათა ღმერთისაჲთა ცანი
 დაემტკიცეს და სულითა პირისა მი-
 სისაჲთა უოველი ძალი მათი: ესე არს
 ღმერთი: მამაჲ და ძე. და სული წმი-
 დაჲ: რომელსა აღვიარებთ და გურ-
 10 წამს. ჭრქუა მას ჭურთამან: არა აქუს
 280b მოსეს: ამას შინა ზიარებდა. ჭრქუა
 მას იოვანე: და ვისა თქემულ არს: მა-
 მაჲ და ძე. და სული წმიდაჲ გარნა
 ცხ. III, 6 მოსეს: მე ვარ ღმერთი აბრაჰამისი:
 15 და ღმერთი ისაკისი: და ღმერთი იაკო-
 ბისი: თითოეულისა მათისათჳს თქუა.
 მე ვარ ღმერთი თჯისაცანი: თჯსათჳსად:
 და ვითარ არა თქუა. მე ვარ ღმერთი:
 ღმერთი აბრაჰამისი: და ისაკისი: და
 20 იაკობისი. და შეკრებაშტა სიტყუათა
 ამით ერთად და არა თქუა. მე ვარ
 ღმერთი აბრაჰამისი კიდუ: და ღმერთი
 ისაკისი კიდუ: და ღმერთი იაკობისი
 კიდუ განუოთულიად: არამედ ამისათჳს
 25 თქუა ესე: რა გამოაცხადოს სემებაჲ
 ესე იგი არს: ღმერთი და სიტყუაჲ: და
 სული მისი და ჩუენ გურწამს ესე. თქუ-
 მისაჲებრ ჩუენისა: ნათელი ნათლისა-
 გან: ღმერთი ჭეშმარიტი: ღმერთისაგან
 30 ჭეშმარიტისა: შობილი და. არა ქმნული:
 და ვა მშობელი გონებაჲ სიტყუსაჲ:
 რომელ მის მიერ სრულ იქმნების უო-
 ველივე. ჭრქუა მას ჭურთამან თინეზ.
 მითხარდა ბუნებანიცა ერთი არიანა: ვად
 35 მამაჲ და ძე და სული წმიდაჲ: სამი
 ღმერთი და ერთი: ჭრქუა მას იოვანე.

Бытія; найдется ли хоть одинъ про-
 рокъ, который бы подтвердилъ это?»
 Свѣтой Іоаннъ отвѣтилъ: «да, любез-
 ный Богу Давидъ проповѣдуетъ и
 говоритъ: словомъ Божіимъ небеса
 утвердились и духомъ устъ Его —
 вся сила ихъ. Это есть Богъ,—
 Отецъ, Сынъ и Духъ Святый, Кото-
 раго исповѣдуемъ и въ Котораго вѣ-
 руемъ». Еврей сказалъ ему: «Моисей
 не причастенъ этому». Іоаннъ ска-
 залъ: «кому же сказано объ Отцѣ,
 Сынѣ и Духѣ Свѣтомъ, кроме
 Моисея, <въ словахъ>: Я — Богъ
 Авраама, и Богъ Исаака, и Богъ
 Іакова; о каждомъ изъ нихъ сказано
 въ отдѣльности и особо—«Я—Богъ».
 Не объединено все въ одномъ словѣ
 и не сказано: «Я—Богъ, Богъ
 Авраама, и Исаака, и Іакова», рав-
 но не сказано раздѣльно—«Я—Богъ
 Авраама особо», «Богъ Исаака особо»,
 «Богъ Іакова особо»; сказано такъ
 потому, чтобы показать Троицу, то
 есть—Бога, Слово и Духа Его. Мы
 вѣруемъ, согласно нашему реченію,
 въ свѣта отъ свѣта, Бога истинна
 отъ Бога истинна, рожденна и не
 сотворенна, подобно тому, какъ отъ
 ума рождается слово, которымъ все
 совершается». Еврей Финеесъ сказа-
 лъ ему: «скажи же, неужели и естество
 ихъ (бука. естество) также одно, то
 есть — Отецъ, Сынъ и Духъ Свѣтой
 суть три Бога (и въ тоже время)
 одишь?» Іоаннъ сказа-
 лъ ему: «посмо-

1 პოლს. написано сверху.

11 პ. ს. ს.

11 ზ. კ. კ.

მიღსებენ მსგეს ამას: ვითარ იგი იშვებინ მისკანს ნათელი: და შეიმოსებს ქუეყანისაკანს: ნათელი იგი გუამსა: და ვრ იგი გამოვალს მისკანს მცხინ-
 5 ვარებად. და აღივსებინს ყოველი სოფელი: ნათლითა: რ ნათელი და მცხინ-
 ვარებად და მზის თუალი ერთ არს იგი: ესრესთვე ღმერთი: მამად და ძმ: და სული წმიდა: ერთი ღმერთი არს. და
 10 ერთი ბუნებად. ერთი განუყოფელად.

XII. მაშინ ჭკქუა ამირა მომღ-
 მან ჭურისსა: ვადლაქ თინეზ: რად ემტე-
 281a რები ქრისტეანობასა მე ვითარ ვხუ-
 და: წყეტელნი მათ ეწამებანს. და
 16 ეგრესთვე დახადებად დასმტკიცებს სიტყუათა და თქუმელთა მათთა. და და-
 ვითს წყელსაცა ჭრწამს. სარწმუნობად
 მათი: და გონებადცა მეწამების. ვდ
 კაცი სამი არს. გონებად ფარული უჩი-
 20 ნოდ. და სიტყუად შობილი: გონებისა-
 გან მსგავსად განკებულებისა. და სუ-
 ლითა იუნოსებს კაცი. და ცხონდების.
 ესე სამი კაცებისაკანს რეს ერთი
 ამთგანი: განქარდეს სამთა ამთგანი:
 25 კაცისაკანს კორციელისა მოკუდეს და
 განქარდეს. და ამთ სამთა შს. ვდ
 თქუა არს რად არს მას შინა რადმე
 სასწ მიმსგავსებული: ერთი ერთისა:
 რ არცა გონებად მსგავსი არს სიტყ-
 30 ვსად. და არცა სული მსგავსი არს გო-
 ნებისად. და არიან იგინი ერთი ბუნე-
 ბითა და გამოცხადებულ არს აწ. ვდ
 სამებად ერთი არს. და ერთი სამი არს
 განუყოფელად და განუშორებელად
 35 ურთიერთას: და არცა ნებად. განყოფი-
 ჳილ: და არცა განზრახვად მათი გან-

три на это солнце: отъ него рождается свѣтъ, который воспринимаетъ тѣло отъ земли; отъ него же исходятъ тепло, и вся вселенная наполняется свѣтомъ. Ибо свѣтъ, тепло и солнечный дискъ составляютъ одно, подобно этому Отецъ, Сынъ и Духъ Святой суть одинъ Богъ, одну естество, одна нераздѣльная еднница.

XII. Тогда эмир-ал-мумининъ сказа-
 залъ еврею: «горе тебѣ, Фшеесть! Почему ты враждуешь противъ христіанъ? Какъ я вижу, съ ними согласны пророки, также и «книга» Бытія подтверждаетъ слова и выраженія ихъ; пророкъ Давидъ тоже раздѣляетъ ихъ въру, и разумъ мнѣ свидѣтельствуесть, что человека образуютъ три сн: умъ тайный и невидимый, слово, рожденное отъ ума, подобно мысли, и душа, которой человекъ дышитъ и живетъ. Эти три въ людяхъ. Когда одного изъ этихъ трехъ не станетъ въ плотскомъ человекѣ, онъ умретъ и исчезнетъ. И между этими тремя, какъ онъ сказалъ, нѣтъ никакого сходства и подобія; ибо ни умъ не похожъ на слово, ни душа не похожа на умъ, но тѣмъ не менѣе они по природѣ — одинъ. Теперь явно, что Троица одна, и еднница — нераздѣльная и неразлучная Троица; воля ихъ не раздѣльна, и въ мысляхъ они не разъединены другъ отъ друга; по одна у Нихъ природа. И что мо-

წვალებით: ერთი ერთისაგან. გარნა ერთი ბუნება არს: და რამდამცა იყო უნათლეს ამისა: და უსარწმუნოტს ამისა. რადესლა საქმენი შეეწყოდიან და ეწამებოდიან: და ჩუენცა თუელითა ვხედავთ. ჭეშმარიტად: ვიდ ერთი ესე სამი არს. და სამი ერთ არს: ესე არს კაცი. და კუალად ვიქცეთ აწ თქუმიულსა მას ღმრთისასა: მსგავსებაჲ კაცისაჲ მისა.

10 რომელსა იტყუხ ვქმნეთ კაცი ხატად და მსგავსად ჩუენდა: მაშა არა ვხედვა: რ მსგავსებაჲ კაცისაჲ მისა. ესე სამინი

281b არიან. რომელ ესე არიან კაცსა შს. გონებისაგან უჩინოაჲსა და სიტყუაჲ

15 შობილი მისაგან. და სული რომლისაგან იუნოსებს კაცი და ცხოვნდების.

XIII. თქუა ჭურამან. განცხადებულ არს ჭეშმარიტებაჲ უოველი და გამოცხადეს. ს აწ. წიგნი მისნი. მსგავსნივე სარწმუნოებისა მისისა არიან: ჭრქუა მას წმიდამან იოვანე. დამტკიცებულ არს ჭეშმარიტებაჲ და ცხად არს და განქარდეს სიტყუებ. და გამოცხადეს ჭეშმარიტებაჲ. წიგნისა ღმრთისაჲ. წმიდისა სახარებისაჲ სიმაართლს არა განქარდეს. ერთიცა ასოჲ მისგანი: ჭრქუა მას ჭურამან:

Map. XVI, 17 არა თქუა სახარებისა შინა: ვიდ სახელითა ჩემითა განასხმიდეთ ეშმაკთა.

30 ჭრქუა იოვანე ჭე მართლსა იტყუ. ესრტთ თქუა ღმერთმან: და თქუმიული მისი ჭეშმარიტ არს. სახარებისა შინა მისსა წმიდასა. ჭრქუა მას ფინეჲ ჭურამან. მაშა არს ჩუენ თანა კაცი: ძეთა ჭეშუ-

35 მისთაგანი: და იგი ჭამს კორცთა თუსთა. უხუეთუ შენ განჭეურსო იგი:

жесть бытъ ясгѣе и достовѣригѣ этого, когда объ этомъ свидѣтельствууютъ и съ этимъ согласны и дѣла, и мы глазами нашими видимъ во истину, что одинъ есть три и три есть одинъ; вотъ таковъ человекъ! Теперь обратимся къ словамъ Бога: «сотворимъ человека по образу и по подобію Нашему», въ которыхъ Онъ говоритъ о подобіи съ Нимъ человекъ. Развѣ не вижу я, что образомъ Его въ человекѣ являютя эти три, находящіяся въ немъ «способности»: умъ невидимый, слово, отъ него рождающееся, и душа, которой человекъ дышитъ и живетъ».

XIII. Еврей сказалъ: «всѣка и истина очевидна, она открывается и являеться,—книги его согласны съ вѣрою его!» Святой Іоаннъ сказалъ: «истина подтверждена и ясна; пусть разсѣется заблужденіе и откроется истина книги Божіей, святого Евангелія правда, изъ которой ни одна буква не прейдетъ». Еврей спросилъ его: «развѣ Опъ не сказалъ въ Евангеліи: «именемъ моимъ изхопите бѣсовъ?» Іоаннъ отвѣтилъ: «да, правду говоришь, такъ Богъ сказалъ, и сказанное Имъ во святомъ Евангеліи истинно». Еврей Финеесъ сказалъ ему: «въ такомъ случаѣ есть съ нами человекъ, изъ сыновъ Іешума, который сѣдаетъ плоть свою; если ты испѣлишь его, сдѣлаешь великое чудо». Авва Іоаннъ сказалъ ему:

დიდი სასწაული გექმნას: ჭრქუა მას ამა
 იოვანე. მოიყვანეს იგი აწვე: მაშინ
 ბრძანა ამირა მომღმან მოყვანებაჲ.
 მისი: და იყო ეგრეთ: რ დაბმულ იყო
 5 სახლს შინა ბორკილითა და კელებორ-
 კილებითა: და ვა მოიყვანეს ცოფი იგი.
 და შეპოვიდა შს მსხდომარეთა მათ.
 იწყო ეივილად ესრეთ იტყოდა. რაჲ არს
 ჩუენი და შენი: მოწაფეო ქრისტესო.
 10 და ჩუენ მრავალნი ვართ კაცისა ამის
 თასა. ვიდრე განგუასსამ და განგუენსუ
 282a ჩუენს. | ჭრქუა მას წმიდამან იოვანე. მო-
 წაფემან ქრისტესმან მითიე კმითა.
 რომლითა შეჭრისხნა ქრისტემან ონ
 15 ჩუენმან. ლეკურისა მას სიმრავლეს მრ-
 ვალსა. რომელს იუენეს კაცისა მის
 შინა ქალაქისა თასა: რომელთა უბრ-
 ძანა. შესლვად ღორთა: მაშინ სახელ
 სდგა ქრისტეს და ჭრქუა. განვიდით
 20 აწვე კაცისა ამისოგან. და შეესუელად
 განვიდეს: კშმაენი იგი. ს იგინი დალა-
 დებდეს: და ვაებდეს. რეს განკადნა
 იგინი. სადგურისა მათისოგან: და შეესა
 შინა განიკურნა კაცი იგი: და განკურ-
 25 ვებამან: დიდმან შეიპურნა: ყოველნი რაფ-
 დეთა იხილეს იგი სახელისა-თუხ
 ღმრთისა. რეს დაემორჩილნეს მას
 კშმაენი და განვიდეს: რეს ესმა მათ:
 სახელი იჯ ქრისტესი თანა მაშით და
 30 სუელით წმიდით-ურთ: მაშინ ჭრქუა ჭუ-
 რამან. სხუანიცა თუნიერად შრომისა
 თუალთა-მეტყველნი ჭუოფდეს ესევი-
 თარსა. განრისხნა წმიდაჲ იოვანს მ-
 შინ გულის-წერომითა ფიცხლად. მერმე
 35 თქუა. X ფინეს უკუეთუმცა არა უწყოდე
 ვდ მოიქცევიო. აწმცა უბრძანე კშმაკთა

«пусть приведутъ его сейчасъ же!»
 Тогда эмир-ал-муминишъ приказалъ
 доставить его, что и было исполнено,
 ибо онъ былъ связанъ дома и зако-
 ванъ въ кандалы и ручныя цѣпи.
 Когда привели бѣсноватаго, онъ,
 войдя посреди возсѣдавшихъ, сталъ
 кричать и говорить такъ: «что намъ
 я тебѣ, ученикъ Христовъ? Насъ въ
 этомъ человѣкѣ много, куда же ты
 насъ изгоняешь и выводишь?» Тогда
 святой Іоаннъ, ученикъ Христовъ,
 отвѣтилъ ему тѣмъ же голосомъ, ка-
 кимъ Господь нашъ Христосъ за-
 претилъ легиону, громадному мно-
 жеству <бѣсовъ>, бывшихъ въ чело-
 вѣкѣ города <Гадары>, повелѣвъ имъ
 войти въ свиней. Призвавъ Христа,
 онъ сказалъ имъ: «выходите сейчасъ
 изъ этого человѣка», и бѣсы тот-
 часъ же вышли. Будучи выгнаны
 изъ обиталища своего, они взы-
 валъ и въздыхали, человѣкъ же тотъ
 сразу испѣлился. Удивленіе ве-
 ликое объяло всѣхъ, видѣвшихъ,
 какъ о имени Божіемъ подчи-
 нились ему бѣсы, которые вышли
 вопъ, какъ только услышала имя
 Иисуса Христа со Отцемъ и Духомъ
 Святимъ. Тогда еврей сказалъ: «то
 же самое дѣлалъ безъ усилій и другіе
 волшебники». Святой Іоаннъ воспы-
 лалъ сильнымъ гнѣвомъ, а потомъ
 сказалъ: «О, Фипеесть! Если бы я не
 зналъ, что ты будешь обращенъ,
 нынѣ же приказалъ бы тѣмъ бѣсамъ

მათ დაშკვდრებად შენ თანა და წარწე-
 და შენი: მეყს შინა მიუკუნისამდე: და
 სიტყუას მას თანა იოფანსისა იხილსა
 ჭურამან ფინეს ეშმაკნი გარემოდო-
 5 მილად მისსა. ვა საბერწყალნი ცეტხლი-
 სანი: მაშინ შეშინდა დიდად ჭურია
 და უტუჯ იქმსა და მოკუეთა სრახვად
 მისი: და მიყო კელი თვისი: და მიიღო
 ქარტა და დაწერა: კ აშა იოფანე:
 10 რა მსათვს განრისხეს ჩემ წა: რ ეს მი-
 282b ხილე | რ გამოვედიბე შენაგან: ზედა
 მიწვენისათვს. რა ოდეს განვიდე შჯუ-
 ლისა ჩემისაგან რომელსა ესე არა
 კვუეულ ვარ: მას შინა: და შევიდე
 15 შეორესა. სიტყუად მაქნდს მიცემად:
 კაცთა მიმართ ამისათვს. წ ერი იგი.
 რომელი სხდეს: შეშინდეს ძლიერად რ
 ესმოდა მათ ღაღადება იგი ეშმაკთა:
 მაშინ დასწერს წმიდამან იოფანე სხსტ
 20 ჟურისა ჭურისა ზედა: მაშინდა
 მიიქცა და სრახვიდა. წ ამირა მომლი
 განკვრდა ამისათვს. და ყოველნი თანა-
 მსხლამარენი დიდად ფრიად:

XIV. ჭრქუა ჭურამან. კ კაცო
 25 კურთხეულა. არა ოტუვს სახარებასა
 Map. XVI, 18 შინა შესსა. ვა ქრისტემან თქუა წა-
 მალი სასიკუდინს სუათ დაღაცათუ არა
 განოსო თქუეს. ჭრქუა მას აშა იოფანე:
 კეშმარიტსა იტუვ. ესრტთ თქუა
 30 ღმერთმან: კეშმარიტ არს იგი. რომელი
 აღუთქუა ღმერთმან. ჭრქუა მას ჭურამ-
 მან: აჭა ესერა შემიქმნიეს საჭურჭლესა
 შინა ამირა მომლისას წამალი სახეგარ
 ჟამისა: და უმცრო მისა: გნებაგსა რა
 35 მოგართუა მისგანი: და სუა: ჭრქუა
 მას იოფანე კეშმარიტად შევსუა იგი

вселитсья въ тебя и сразу же по-
 губитъ тебя на вѣки». При этихъ
 словахъ Іоанна еврей Финеесъ уви-
 дѣлъ, что бѣсы окружаютъ его, какъ
 искры огненные; тогда еврей очень
 испугался, онъ опѣмѣлъ и пересталъ
 говорить. Взялъ онъ бумагу и напи-
 салъ: «о, авва Іоаннъ! почему ты
 разгнѣвался на меня, увидѣвъ меня?
 Я допрашиваю тебя тщательно, дабы,
 оставивъ законъ свой, въ которомъ
 не сомнѣваюсь, и перейдъ въ другой,
 могъ я воздать отвѣтъ людямъ объ
 этомъ». Возсѣдавшіе тамъ страшно
 испугались, ибо они слышали волю
 бѣсовъ. Тогда святой Іоаннъ осыпалъ
 еврей знаменіемъ креста, и онъ сталъ
 бесѣдовать. Эмир-ал-муминнъ и всѣ
 сидѣвшіе съ нимъ очень удивились
 этому.

XIV. Еврей сказалъ: «о, мужъ
 благословешный! Развѣ не говорится
 въ Евангеліи твоёмъ, что Христосъ
 сказалъ: «если смертное лекарство
 будете пить, не повредитъ вамъ?»
 Авва Іоаннъ отвѣтилъ ему: «истину
 ты говоришь, такъ Богъ сказалъ, и
 истинно то, что Онъ обѣщаль». Ев-
 рей сказалъ ему: «вотъ въ сокровищ-
 ницѣ эмир-ал-муминна я приго-
 товилъ лекарство полчасовое, даже
 еще меньше, хочешь, я принесу его
 и выней». Іоаннъ сказалъ ему: «во-

უშიშად. და ბრძანა ამირა მომღმან. რა
 მოიღონ წამალი იგი და გამოიცადოს
 იგი. მაშინ მოიღეს წამალი იგი. მარ-
 წუხითა შეპურობილი: და დადგეს წინაშე
 5 ამირა მომღმანს. მაშინ თქუა ჭურიაშან:
 რა მოჭკუაროს ძაღლი. და მოჭკუარეს.
 და მიიღო წამალი სასუვარ უამისაჲ: და
 შთაუდგა შირსა ძაღლსა მას. და არა
 დაეოფნა: ანდ შეესეულად. დასცვიეს
 263a გორცნი | მისნი ძვაღთა მისთაგან: და
 ვა იხილეს მსხდომარეთა მათ. განიხ-
 რეს და თქუეს. ვესაფთ ღმერთისაგან რა
 განვიწყურათ ამისგან. რომელსა ესე
 15 ჭურიაშან. ჭიქაჲ. და შთასხს მას შინა
 წამლისა მისგან. რომელი კმა ეყო-
 რგანისისა ძაღლსა. და ჭრქუა წმიდასა
 აშა: იოფანეს ჭურიაშან. შესუ აწ ესე.
 რომელი ამას ჭიქასა შინა არს: რა გამო-
 20 ხსდეს ჭეშმარიტებაჲ: სიტყუამსაგან.
 და სათელი ბსელისაგან. მაშინ მიყო-
 კელი თუნი წმიდაშან იოფანე უურგულად
 და უშიშად. და აღიღო ჭიქაჲ იგი: და
 უბრძანა ეპისკოპოსთა თუთა. რა აღდ-
 25 გეს და ღოცვა ეოს. ზემდგომარეთა
 მის თასა. რა ცნას ეოფელთა რაფდენსი
 იყვნეს მუნ სიმდიდრე მადლისა ქრი-
 სტსისაჲ. მაშინ მიხედნა აღმოსავა-
 ლით: და აღიმადლა კმაჲ თუნი. და
 30 იტყოდა: შენ ხარ ღმერთი: ღმერთი
 ჩემი: მამაჲ და ძე. და სული წმიდაჲ:
 შენ ხარ რომელმან აღმიტქუ ჩუენ: და
 სთქუ: სახარებანსა შინა წმიდასა შენსა.
 ვად უკუეთუ შესუთ წამალი სასიკუ-
 35 დინს. არაჲ გეწოს თქუენ. და აჭა მუ
 ესეკა. აღთქუმისა შენისათუნი ჩუენდა.

истину вышью я его безъ страха». Эмир-ал-муминиъ приказалъ прине-
 сти его для испытанія. Тогда при-
 месли лекарство, держа его клещами,
 и поставили предъ эмир-ал-мумини-
 номъ. Еврей сказалъ, чтобы ему до-
 ставили собаку; когда привели ее,
 онъ взялъ лекарство получасовое и
 положилъ его собакѣ въ ротъ, при-
 чемъ безъ промедленія, тотчасъ же,
 плоть ея отстала отъ костей. Увидя
 это, возсѣдавшіе тамъ обрадовались
 и сказали: «уповаемъ на Бога, что-
 мы успокоимся отъ этого <человѣка>,
 который побѣждаетъ еврея». Тогда
 еврей потребовалъ стаканъ и налилъ
 туда лекарство, достаточное на пить-
 десять собакъ. Затѣмъ онъ сказалъ
 святому Іоанну: «вышеі теперь со-
 держимое въ семь стаканѣ, чтобы
 открылась истина отъ лжи и свѣтъ
 отъ тьмы». Тогда святой Іоаннъ про-
 тинулъ руку безъ страха и заботъ,
 взялъ стаканъ и приказалъ еписко-
 памъ своимъ встать и помоляться вмѣ-
 стѣ со столцими съ нимъ, дабы поз-
 нали всѣ находившіеся тамъ богатство
 мплости Христовой. Обратившись къ
 востоку, онъ возвысилъ голосъ свой
 и сказалъ: «Ты—Богъ, Богъ мой,—
 Отецъ, Сынь и Духъ Святой! Ты,
 Который обѣщалъ намъ и сказалъ
 во святомъ Евангеліи Твоемъ:
 «если будете пить лекарство смерто-
 носное, не повредишь вамъ»; вотъ я,
 согласно Твоему обѣщанію, уповая

ესკრა მინდობილ ვარ. სტყუას შენს.
 და სარწმუნოებითა ჩემითა შენდა მ-
 მართ ოო ჩემო და ღმერთო ჩემო აჯ
 კრისტე. თანა მამისა შენისა და სუ-
 5 ლით წმიდით შენითურთ შევსუნამ
 წამალს ამას: და დაიფა შევსუნამ
 პირსა თვისსა: და შესუნა იგი. მამინ
 შევსუნამ განათლდა პირი მისი ვა
 283b მცხტ: | და დაჰდა სჯდომისა ზედა
 10 თვისსა. უურველად მისაგან. რომე-
 ლიცა იგი იყო. და უბრძანა ეპისკოპოსთა
 თვისთა. და დასხდეს: და დაეცა განკურვე-
 ბაჲ მას უამისა შინა. დიდი უოველთა
 ზედა: რაჟდესნი იუვენს ადგილსა მას.
 15 და ვა იხილა ამირა მომღმან ესრე სუ-
 ხედ. ჭრქუა მას. ამბა იოვანე. არას
 ჭპოება: გულსა ზედა: სიმძათრესა
 მკურნალებსისა. ჭრქუა მას იოვანე:
 უწინა მიკურნოდა გული: და მწყურ-
 20 დაცა. ნ რჟს შეუს. ესე განმიქრდა:
 და არღარა მწყურის: ჭრქუა მას ამირა
 მომღმან. მიიღე სავარცხელი ესე: და
 დაივარცხსე წუერი შენი: რ გიგმს იგი:
 და ვითარ იხილა ამირა მომღმან. ესე-
 25 ვითარი. უკურდა ფრიად.

XV. მამინ ჭრქუა მას ჭურთამან ფი-
 ნეზ: არა წერილ არსა სხარებასა შინა
 ვდ არა დავარდეს თამაგა ერთი თავისა-
 გან: თქუენისა და არცა წარწემდეს.
 30 ჭრქუა მას წმიდამან იოვანე. ჭეშმარი-
 ტად მართალსა იტყუ: ესრტთ თქუა
 ღმერთმან. წმიდასა შინა სხარებასა
 თვისსა. და ჭეშმარიტ არს სიტყუაჲ
 მისი. ჭრქუა მას ჭურთამან: მარქე მე.
 35 რა აღმოგეკეთო. ზოგი წუერისა შე-
 ნისაგან: და შოავადო იგი ცეცხლსა

на слово Твое, съ вѣрою въ Тебя,
 Господа и Бога моего, Иисуса Хри-
 ста, со Отцемъ Твоимъ и Духомъ
 Святымъ, вышываю лекарство сіе». Онъ
 тотчасъ положилъ его въ ротъ
 и вынулъ. Мгновенно лице его про-
 сіяло, какъ солнце, и опъ сѣлъ на
 сѣдалище свое, не безпокоясь о томъ,
 что случилось; по приказанію его
 сѣли и епископы его. Всѣ, быв-
 шіе тогда на мѣстѣ томъ, очень
 удивились. Когда эмир-ал-муми-
 нияшъ увидѣлъ его въ такомъ видѣ,
 сказалъ ему: «авва Іоаннъ, не ощу-
 щаешь ли въ сердцѣ своемъ силь-
 ныхъ ожоговъ?» Іоаннъ сказалъ ему:
 «раньше горѣло сердце и пить хо-
 тѣлось, но, когда выпилъ это, все
 прошло и пить не хочу». Эмир-ал-
 муминияшъ сказалъ ему: «возьми гребешокъ
 и пррчеша бороду свою, ты въ
 этомъ цуждаешься». Увидѣвъ все
 это, эмир-ал-муминияшъ былъ очень
 удивленъ.

XV. Тогда еврей Фивеесь ска-
 залъ ему: «не написано ли въ Еван-
 гелиі: «ни одинъ волосъ не упадетъ
 съ головы вашей и не пропадетъ?»
 Святой Іоаннъ сказалъ: «воистину
 правду говоришь, такъ Богъ сказалъ
 во святомъ Евангелии Своемъ, и сло-
 во Его истинно». Еврей сказалъ ему:
 «скажи мнѣ, чтобы я отрѣзалъ позо-
 вину бороды твоей и бросилъ ее въ
 огонь; посмотримъ, сторитъ ли она

შინა. და ვიხილეთ: დაიწიეს იგი ასე
 არა. ჭრქუა მას წმიდაჲს. იოვანე. სხუა-
 მან და არა შენ. მაშინ ითხოვა ჭურამან.
 სპარსეული და მოართუეს იგი. და აღ-
 5 დგა ჭურამა: და მიჭმართა. და შეეხო
 წურთა: ქრისტეს მოწაფისათა და უნ-
 284a და რმცა: მოჭურთა: სოვი. | წურთა
 მისთა და მურქუესეუ შეჭკმა: კელი
 მისი: ღუქარდთა წა და დამთა სპარ-
 10 სეული იგი კელსა შინა მისსა. და ვერ-
 ვინ შეუძლო გამოღებად კელისა მისისა
 გან რ მურქუესეუ: განუკმის ორნივე
 კელნი მისნი: მაშინ თქუა იოვანე: ჭეკ-
 მარიტ არს აღთქუმაჲ. ღმრთისაჲ ს-
 15 სეივეკელისა მისისა-თუხ: და აჭა ესერა:
 გამოცხადებულ არს იგი:

XVI. ჭრქუა მას. ივანიე: ჭურამან:

არა წორილ არსა სხარებასა შინა ვიდ
 10 სუდა. და განიკურნეს: ჭრქუა მას: ამბა
 იოვანე: ჭეშმარიტად ესრე თქუა ღმერ-
 თმან და ჭეშმარიტ არს სიტუაჲ მისი:
 წმიდასა შინა სხარებასა მისსა: ჭრქუა
 მას ივანიე: აჭა ესერა კელნი ჩემნი გან-
 25 კმელ არიან: და თუ ისებო რა გან-
 მკურნო მე: რ ვთქუე: რა სრულ იქმნეს
 და გამოცხადდეს სიმართლეს სიტუესაჲ
 ამის და სრულებაჲ საქმთაჲ. ჭრქუა
 მას: წმიდამან ამბა იოვანე: შეჭკავს რა
 30 დაადგურე ესრტთ სამ დღე რა უწყოდი
 თუ რასა იტოდი. ჭრქუა მას ჭურამან:
 ოო ჩემო. ნუ მიტრეკებ წარწემდად.
 მე დღეს ქრისტესეუ ვარი: მრწამს
 ქრისტეს და იგი არს რი ღმერთი
 35 ჩემი. ვაჩნა მსებაჲს რა გამოვიწუ-
 ლილო. შენგან. სუდაშიწვენად: რა

«...и ять!» Святой Иоаннъ сказалъ
 ему: «пусть другой сдѣлаеть это,
 но не ты!» Тогда еврей попросилъ
 ножницы; когда ему принесли ихъ,
 онъ всталъ, подошелъ къ ученику
 Христову и коснулся бороды его,
 желая отрѣзать половину ея. Но
 тотчасъ же рука его высохла надъ
 пожницамъ, которыя остались въ
 рукахъ у него, такъ что никто не
 могъ достать ихъ изъ рукъ его, ибо
 сразу отсохли обѣ руки у него. Тогда
 Иоаннъ сказалъ: «вѣрно обѣщаніе
 Божіе о Его Царствіи: вотъ оно
 открылось нынѣ!».

XVI. Еврей Финеесъ сказалъ ему:

«не написано ли въ Евангеліи: «руки
 свои возложите на большихъ, и они
 будутъ здоровы»? Авва Иоаннъ ска-
 залъ ему: «воистину такъ сказалъ
 Богъ, и истинно есть слово Его свя-
 того Евангелія». Финеесъ сказалъ
 ему: «вотъ у меня отсохли руки; если
 пожелаешь, исцѣлишь меня, дабы я
 сказалъ, что совершеннѣе появилась
 правда слова сего и конецъ дѣла». Святой
 авва Иоаннъ сказалъ ему: «тебѣ
 надлежитъ оставаться такъ
 три дня, чтобы зналъ, что говоришь!»
 Сказалъ ему еврей: «господни мой!
 не дай миѣ погибнуть, я сегодня
 христіанинъ, вѣрю въ Христа, Онъ—
 Господь Богъ мой; только я желаю
 тщательно извѣдать у тебя все, дабы
 не оставалось у меня въ сердцѣ ника-

არა რამე დარჩეს გულის შინა ჩემს
 იჭვსკანს ეოვლადვე. ჭრქუა მას ამირა
 მომღმან: განკურნე ამაზ იოვანს: და თუ
 არა თქუას: ვიდ ვერ შეუძლო კურნებად
 284b ჩემი: | მაშინ განჭმარტა წმიდამან: იო-
 ვანს: კელი თვის. და თქუა ვა იგი
 თქუა ქრისტემან ომან ჩემმან და ღმე-
 რთმან ჩემმან: კელვანკემელს მას.
 ეგრძთვე მე გეტყვ. ნაწევართა მგათ
 10 კორცთასა და სისხლთასა კუალად ეკე-
 ნით ადგილსავე თვისსა მრთულად. ვა
 პირველად იევსით. და მუნქუესვე და-
 ჭვარდა სპარსეული იგი კელთა მისთა
 გან და განიკურნა ვა პირველ იევსეს
 15 მრთულად.

XVII. და ასული ამირა მემლისაჲ
 მომკუდარ იყო. უწინარტს. რამეოც:
 და: შვდისა დღისა. მაშინ მოკესეს
 ამირა მომღსა. და ჭრქუა: ინაკით მსხ-
 20 დომარეთა და სხსლეულთა თვისთა: ვრ
 მრავალ არს მწუხარებაჲ ჩემი ასულისა
 მის ჩემისათვის. არა მქნახვა უმუე-
 ნიერტსი მისა. და სიკეთისაჲბერ მი-
 სისა: ანუამე ამაზ იოვანს: შეუძლოსმეა
 25 აღდგინებად ნებითა ოისა მისისაჲთა:
 ვა იგი იყო. ჭრქუეს მას: ამირა
 მომღო. ნუ დაშურები მისათვის. მაშინ
 არა რამე მიუგო მათ: ამირა მომღმან:
 და დადუმსა ვე განსლვამდე: ეოვლისა
 30 მის ერისა. რომელნი იგი სხდეს წინაშე
 მისსა. და ვა აღდგეს და წარგიდეს:
 მაშინ ამირა მომღმან: კელი უპეკა ამაზ
 იოვანს. და ფინეს: და შეიევანსა
 იგინი ხილრანად. რომელ არს სა-
 35 მოთხტ: რომელსა შინა დამარხულ იყო
 ქალი იგი: და ჭრქუა იოვანს: ესე სა-

кого сомнѣніи!» Эмиръ-ал-мумяннпъ
 сказалъ ему: «авва Іоаннѣ! исцѣли
 его, чтобы онъ не сказалъ: не смогу
 онъ исцѣлить меня!» Тогда святой
 Іоаннѣ протянулъ руку свою и ска-
 залъ: «какъ сказалъ Христосъ, Гос-
 лодь мой и Богъ мой, сухорукому, такъ
 же говорю я сочлененіямъ изъ плоти и
 крови: будьте цѣлы на мѣстѣ своемъ,
 какъ раньше!» Сразу пожилцы вы-
 палаи изъ рукъ его, которыйи выздо-
 ровѣли и стали цѣлы, какъ раньше.

XVII. За сорокъ семь дней передъ
 тѣмъ умерла дочь эмир-ал-мумяннпа
 Когда объ этомъ вспомнилъ эмир-ал-
 мумяннпъ, онъ сказалъ возлежав-
 шимъ съ нимъ и домашнимъ сво-
 имъ: «какъ велика скорбь мол
 о дочери моей! краснѣе ея, даже
 подобной ей, я не видывалъ; не
 сумѣетъ ли авва Іоаннѣ воскре-
 сить ее по волѣ Господа своего?»
 Ему сказали: «эмиръ-ал-мумяннпъ!
 не утруждай себя этимъ!» Тогда
 эмир-ал-мумяннпъ ничего имъ не
 отвѣтилъ; онъ молчалъ, пока не
 вышли всѣ, сидѣвшіе передъ нимъ.
 Когда же они встали и ушли, эмир-
 ал-мумяннпъ взялъ за руку авву
 Іоанна и Финееса и ввелъ ихъ въ
 «мѣсто плодовъ», то есть — садъ, гдѣ
 была похоронена дочь его. Онъ ска-
 залъ Іоанну: «это — могла дочери

285a ილაფი არს ქალისაჲ მის: შეჰმეჰოდლა
 აღდგინებდა ჩუენათჳს: ჭრქუა მ.ს | ამა
 იოვანე. ვა იგი შეჰმდლებელ იყო დაბა-
 5 დებდა მისსა: ეგრევე შეჰმდლებელ არს
 აღდგინებდა ჩუენათჳს: და ბრძანა წმი-
 დაჲს იოვანე: რა აღმოთხარონ მიწაჲ.
 საფლავისაჲს: და განაპონ საფლავი.
 ნ წმიდაჲს იოვანე განიპურსა კელნი
 თჳსნი ცად მიმართ და თქუა: რა ჩემო
 10 და ღმერთო ჩემო. იჲ ქრისტე: შენ
 ხარ ღმერთი: მამაჲ და ძე და სული
 წმიდაჲ: შენ ხარ რომელმან უწოდე
 ლასარეს შემდგომად ოთხისა დღისა
 დაფულეს: სამარეს შინა: და მეესეუ-
 15 ლად აღდგა შეკრული მსურითა კრწთვე
 რა ჩემო და ღმერთო ჩემო. ვითხოვ
 შენგან და გვედრები. რა ტანს ამათ. ვე
 შენ ხარ დასაბამი: და დაუსაბამო
 შეუცვალელებელი სამარადისოჲ: შემდე-
 20 ბელი განცხოველებად ვინაჲცა გინდეს:
 და მოაკუდინებ ვა გნებავს. და თქუა
 კურად წმიდაჲს იოვანე სახელითა იჲ
 ქრისტეს რაისა და ღმრთისა ჩემი-
 ნაჲთა აღდგეს ქალი ესე: და შეესეულად
 25 აღდგა ქალი იგი. ვა პირველ იყო.
 და აღმოიყვანა სული მისი კელთაჲს
 შიულისათა: და ვრ იგი მოიყვანეს ან-
 გლოზთა: და მიჰტვიეს სული მისი
 გუამისვე თჳსსა: და ვრ იხილა იო-
 30 ვანს ვედრებას მისთჳს. მაშინ შე-
 შინდა აქროს: რაშიდი ამირა მომლი
 ფრიად: შეიპურს განკურნებამან დიდმან:

XVIII. მაშინ ბრძანა დაცადებოჲ

მტერობოჲ ბერძენთა თანა: და ბრძანა
 35 გამოცხადებად შუელისა და უოველთა
 წესთა ქრისტეანეთაჲს და სინარულს

мой; можешь ли воскресить ее намъ?»
 Авва Иоанъ сказалъ ему: «какъ Онъ
 въ состояннн былъ создать ее, такъ же
 въ состояннн и воскресить ее намъ»
 Тогда святой Иоанъ, приказавъ ко-
 нать землю и разрыть могилу, про-
 стеръ руки къ небу и сказалъ: «Го-
 споди мой и Богъ мой, Иисусе Хри-
 сте! Ты Богъ — Отець, Сынь и
 Святой Духъ, Ты Тотъ, Который
 воззвалъ Лазаря изъ гроба по про-
 шествнн четырехъ дней послѣ погре-
 беннн, и онъ тотчасъ же всталъ, об-
 вязанный тряпками. Подобно сему,
 Господь мой и Богъ мой, прошу
 Тебя и молю: да познаютъ, что Ты —
 начало безначальное, неизмѣняное,
 вѣчное; Ты можешь оживить, кого
 хочешь, и умерщвляешь, какъ хо-
 чешь!» Святой Иоанъ сказалъ еще:
 «Именемъ Иисуса Христа, Господа и
 Бога моего, возстанетъ дѣвица сія!»
 И дѣвица тотчасъ же встала такую,
 какою она была раньше; и испитиатъ
 онъ душу ея изъ рукъ шеола. Когда
 эмир - ал - муминишъ Ааронъ Рашидъ
 увидѣлъ, какъ ангелы привели душу
 ея и вернули въ тѣло ея и какъ
 Иоанъ молился о ней, онъ очень испу-
 гался и удивленнн великое объяло
 его.

XVIII. Тогда онъ повелѣтъ прекра-
 тить вражду съ греками и прика-
 залъ христіанамъ пролвзять вѣру
 свою и чины, равно радость и служ-

2651 მათს: და სმისსურებულთა მათთა უში-
სტრასკითაგან ეოგელი ზარკი და ჭირი:
და წუნობამ: რ ვერვინ იკადრებდა
5 გამოცხადებად განსცდელთა მათგან.
რომელი შეეშთხეოდა ქრისტესათა
სისხლისა მისთაჲს: და წარწემედისა
კაცთამს. მათ ყმათა შინა: და ბრძანა
:ღმწნებად ეკლესიათამ. ეოგელს სბრ-
10 ასნებელს შინა მისს. წ ამბა იოგა-
ნსწროჲს. ბრძანა ეოგელივე რამცა ისებს
მიმადლებად მისს.

XIX. წ წმიდამს იოგანე: უბერს
კელი ივინეს და წარიყვანა ქალაქად
15 რაკამსს: რომელსა ჭრქჳან ვსტი. და
სათელ სცა ფინეს სხელითა მამი-
ლამთა და ძისამთა და სულისა წმიდი-
სამთა. და მისცა მას სიადუმილო
ქრისტესი. კორცი და სისხლი მისი. და
20 იხილეს ეოგელთა მათ. რომელნი მონ-
რულ იყვნეს მენ ფინეს წყალს
შინა და ღელვამ იგი აღიწია ვიდრე
თხემადმდს. და გამოისახა თავს ზედა
მისსა სხსტ ჟუარისამ. და კულად
25 ეკო წყალი ადგილადვე თჳსსა. და
დაადგრა ეფრათი ვა ზღუდს. ამართ-
ბული: წ სათელ ილო ფინეს აპრილსა
მჳდსა და სათელ სცა ფინეს სხსლეულთა
მისთა ეოგელთა: და იყო რიცხჳ ეო-
30 გელთამ მათ. რომელთა სათელ იდეს.
ორას ოთხმოცნი სული: და სხუათაცა:
მრავალთა კაცთა სათელ იდეს მას დღესა
შინა კელითა მოწაფისა ქრისტესითა.
რომელთა რიცხჳ არა იყო და ჭრწმენა
35 მათ წმიდამ სამებად მამად და ძს. და
სულად წმიდამ: და ერთი ღმრთეებად.

бы безъ страха и прикрѣтїа. Опъ освободилъ христіанъ отъ вслкихъ податей, невзгодъ и пренебреженїй, пбо тогда никто не осмѣивался, боясь крови и погнбелн челоѳъческой, чинить христіанамъ тѣ пснѣтанїя, которымъ подвергаемы были они. И приказалъ онъ строить церкви по всему царству своему и дать авѳъ Іоанну все, что ему было угодно.

XIX. Святой же Іоаннъ, подавъ руку Финеесу, взялъ его <въ ту часть> горада Ракки, которая назы-
вается Васти, и крестилъ его во имя Отца, и Сына, и Святого Духа, а также преподалъ ему таинство тѣла и крови Христовой. Всѣ: пришедшіе туда видѣли Финееса въ водѣ, при-
чемъ волны, поднявшись даже до те-
мени его, изобразили надъ головою его знаменіе креста и слова вернулись на мѣсто свое; Евфратъ оставался какъ стоящая стѣна. Финеесъ кре-
стился седьмого апрѣля; онъ кре-
стилъ всѣхъ въ родѣ своемъ, при-
чемъ число всѣхъ крестившихся про-
стиралось до 240 душъ. Въ тотъ день отъ рукъ ученика Христова крестилось такъ много и другихъ, что пмъ не было числа. И увѣривалъ они въ Святую Троицу, Отца и Сына и Святого Духа, во едино Божество, внѣ Котораго нѣтъ иного <Бога>, какъ сказано въ этой книгѣ. Ему-же

და არს არს მისსა გარეშე სხუაჲ ვა
 ქსე გვთქვამს წიგნსა ამს შინა. რომ-
 ლის არს დიდებაჲ და მადლობაჲ. და
 ძლიერებაჲ აწ და მარადის და უუენითი
 5 უკე ან.

слава, благодареніе и держава, нынѣ
 и присно и во вѣкп вѣковъ, аминь!»

325 **ჩოქაყიტსჳ ყუ ზაქრეჲ**
ოცაზნუზისჳ:

Ноября 13—Іоанна Урхайскаго.

ოც დღესა წ: შენ სტყუა დაუ-
 სჯამოა:

На «Господп, воззвахъ»—(гласъ) 1:
 Тебя, безначальное Слово....

10 **წაქებდეთ იოვანეს:** ღირსსა მდღელთ-
 მოძღვარსა: საღმრთოჲთა მით ქე-
 ბითა შემოკრებოჯლნი შესხმად: ქრი-
 სტეჲს მოწმეოჯნესო: რომლითაცა:
 გამობრწყინდა ღმრთისა მიერ: მსათო-
 15 ზად ყოველთა ცისკიდეთა ბრწყინვა-
 ლედ: და მოკრსადად სოჯლთა და
 გორცთა:

Вѣрующіе во Христа, собрав-
 шіеся прославить достойнаго святи-
 теля Іоанна, восхваляемъ его боже-
 ственной похвалою, пбо онъ возсіялъ
 отъ Бога яркимъ свѣтломъ всей
 поднебесной и цѣлнтелемъ душъ и
 тѣлесь.

ღღმრთიან შემკობად: საღმრთოჲთა
 ქებითა: ყოველნი ცისკიდენი: საკსენე-
 20 ბელსა შესსა: ბრძენო იოვანე: და ერთო-
 ბით აქებენ სარწმოჯნოებით: დღეს-
 სწაულსა შენსა ყვედრე ქრისტესა: რა
 მიკსნეს განსაცდელთაგან.

Всѣ поднебесные побуждаются
 украсить память твою, мудрый
 Іоанне, божественной похвалою, и
 единодушно и съ вѣрою хвалятъ
 празднество твое; моли Христа, да
 спасеть насъ отъ пскушений.

ქრისტემან განგწმიდა შენ: სა-
 25 შოჲთოგან დედისაჲთ: სამკვდრებულად
 326 თვსად: და შენ მიერ ახოჯნა: | ძალი
 სსწაოჯლთაჲ: და არცხუნა ოჯღმრ-
 თოთა წინააღმდგომთა. რ მის მიერ
 დაჯყოჯნა ჰირსი ოჯღმრთოთანი: იო-
 30 ვანე ღმერთ-შემოსილო.

Христось очистиѣ тебл, бого-
 носный Іоанне, отъ утробы матери
 для своего обитаніа; черезъ тебл Онъ
 показалъ силу чудесь и пристыдилъ
 безбожныхъ супостатовъ, ибо ею
 Онъ заградилъ имъ нечестивыя уста.

შითა ცეცხლისაჲთ: შესწოჯენ იო-
 ვანე: ეკალნი ცოდვისანი: და მადლისა
 ცოჯართა: მოწყე სერგი იგი: ჭეშმა-
 რიტი: დანერგოჯლი მოციქოჯლთაჲ:

Языкомъ огненнымъ сягегъ ты,
 Іоанне, тернія грѣха и росою благо-
 датп оросилъ древо истинное, апосто-
 ламп насажденное, въ долинахъ

აღმოცენებოჯლი ღვლეთა ეკლესიისათა:
აღსარებაჲ სამებისაჲ:

ღმრთისა სიტყუსა ღვდასა:
თ-ს-ა ლ-ბ-ი.

5 სიტყუანი საღმრთონი და კმანი: შე-
მამკობელნი და სწავლანი სწავდელნი:
ენითა: ცუცხლებრითა მოტუინარედ
მოკვირნეს: ვითარცა ნათელი: მოოჯ-
კლებელი: სავსეჲ მცნისფარებითა:
10 საღმრთოჲსა მოძღუერებისაჲთა აღი-
ვსო: საყოფითა მოჯესიერითა: ტაძარი
წმიდაჲ: ეკლესიაჲ დიდებოჯლი: და
საკადოჯლი მადლთანი: აღმოდიან მას:
და ისარებს ბრწყინვალედ: შევილთა
15 თვსთა თანა ღვასსწაოჯლსა: შენსა:
იოვანეს: მოოჯთბრობს შრომათა შენთა:
ღირსად სავალბებლო შევილო:
ოჯ-ღ-ბ-ს-ა: ლ. მონების მისოჯან:

ჯოჯნებათა დამბადებელო: და
20 ოჯგოჯლისსმოთა განმბრძნობელო:
ქრისტი სიტყოჯა ღმრთისაო მომეც
სიტყოჯაჲ სობრძნისაჲ: რა ღირსად:
შეჯამკობდე ქებით: იოვანეს ჭეშმა-
რიტს მდღელთა მოძღოჯარსა:

25 ღედის მოჯცლითოჯან გამოჯარნია:
ჭოჯრად რხოჯლად სარწმოჯნობისად:
დაფაროჯლთა მეცნიერმან და გარ-
წმოჯნა შენ ტჯრთოჯად: ოჯსსეიდლოჲ:
მარჯალიტი წმიდაჲ: აღსროჯლებაჲ
30 წმიდათა მცნებათა მისთაჲ:

ერთი ქეჲ თანაჯანმეკებელი: მამისა
და სოჯლისა წმიდისაჲ: ორითა მით
ბოჯნებითა ჭქადაჯე მდღელთა მოძღოჯ-
არო: იოვანეს: უს შემობართასა: გა-
35 სოჯყოფილად და შეოჯრეენელად:

Церкви прозябшее, — исповѣданіе
Троицы.

Матери Слова Божія....

Тропарь, <гласъ> 1, плагальный.

Глаголы божественные, вѣщанія
благоукрашающія и ученія вожде-
лныя лзыкомъ огненноплающымъ
разлились, подобно свѣту неизскае-
мому, полному теплоты божестве-
наго ученія. Плодами красвыми
наполнился храмъ святой, Церковь
славная, въ которой проистекають
источники благодати; она свѣтло ра-
дуется вмѣстѣ съ чадами своими
празднику твоему, Іоанне, возвѣ-
щала труды твои, чадо достовоспѣ-
ваемое!

— «Поимъ» (I пѣснь канона), <гласъ>
1. Отъ работы.....

Создатель естество и вразумитель
неразумныхъ, Христе, Слово Божіе,
дай мнѣ слово мудрости, дабы до-
стойно украсить похвалами Іоанна,
истиннаго архиепископа.

Отъ утробы матери помѣтилъ
тебя Тайновѣдецъ избраннымъ сосу-
домъ вѣры и убѣдилъ тебя посити
безцѣнную и святую жемчужину—
исполненіе святыхъ заповѣдей Его.

Единаго Сына, Соуправителя От-
цу и Духу Святому, въ двухъ нераз-
дѣльныхъ и неслиянныхъ естествахъ
проповѣдалъ, святителю Іоанне, сре-
дѣ хулятелей.

დაჯიქუენკელსა :

მს ლესა: ზემთა ბოჯიქისა:

10 **ძოჯალით** ოჯილაფსა: სათელსა
 დაჯალამებელსა: წინადასწარ სედეელი:
 5 **თოჯალითა** სოჯლისა. მთა ღმერთ-სქემო-
 სილო: და სიერმით-გან გაქოჯნდა: და-
 საბამი სიბრძნისა. შიში ღმერთისა:
 რომლითა დაჯიქუენ ჰირსი მგომობა-
 თანი: და ჭსუფეფ ზეცისა სასოჯიქ-
 10 ეულსა:

15 **ხილე** რაჲ ბრძენო ზამთარი გან-
 ძიჯობოჯლი: ეკლეისათა-თჯს: აღძროჯლი
 მკადმისა მიერ განლაღებოჯლისა: ღმო-
 ბიერად ითხოვდი: შექვეგნას ღმერთისა
 15 **გას** მღველთ-მოძლოჯარო: და მოილე
 მის-გან თხრაჲ შენი: ვითარცა მოსამან
 საწმომოჯრომან:

20 **დაჯორცოთა** წესთა: მთავარი გა-
 ბრიელ მოივლისა: მადლისა მიერ: სა-
 რებად შენდა: ძლეგსა მტერთა შენ-
 თასა: ვა იგი ჰირველ: მღველისა ზა-
 ქარიადას შობისა-თჯს: წინაშობედისა
 იოფანქელისა: და მან მოსპო მწოჯს-
 რებაჲ შენი:

25 **დიდუბოჯლი** იქა:
 გსმ ღსა: ღოღი რომელ სოჯიქსა:

30 **რითარცა** აღოჯიქოჯა: მესსელმან:
 საოჯარქელთა ოჯსთა მიცემად სი-
 ტოჯაჲ სიბრძნისა: რაჲმს იგი წარ-
 30 **დგენ** წინაშე მძღავრთასა სიტყუსოჯე-
 ბად: აჰა დღეს აღქსოჯლას ჭეშმარი-
 ტად: რ იოფანქელს მიერ: საღმრ-
 თო. მთა მით სიბრძნითა: დაჯიქუენ
 ჰირსი ოჯღმერთოთა მგომობათანი :

Невѣстимаго....

«Вонми» (II п.). Превыше естество.

Незримый глазами невечерний
 свѣтъ ты предвидѣлъ, богоносный,
 духовными очами и отъ юности имѣлъ
 начало премудрости — страхъ Божій,
 которымъ заградилъ уста хулителей;
 пребываешь <нынѣ> во царствіи не-
 бесномъ.

Видя, премудрый, зиму свирѣбую,
 возбужденную прогнвъ церковей воз-
 гордившимся врагомъ, умлещно про-
 сиялъ, святителю, помощъ отъ Бога,
 и, какъ рабъ вѣрвый, получилъ про-
 симое.

Безплотныхъ чьяначальникъ Га-
 врилъ посланъ былъ къ тебѣ отъ
 Вышнго возвѣстити тебѣ побѣду
 надъ врагами твоими, какъ <посланъ
 былъ онъ> раньше къ священнику
 Захаріи <возвѣстити ему> о рожденіи
 Предтечи Іоанна, и онъ утомялъ не-
 чадь твою.

Преславное сбылось....

«Утвердися» (III п.) Камень, его же небрегоша...

Обѣщаніе Спасителя дать любя-
 мымъ своимъ слово мудрости, когда
 они предстануть предъ насильниками
 для отвѣта, вотъ сегодня исполнилось
 воистину, ибо черезъ Іоанна бже-
 ственною мудростью Онъ заградилъ
 уста безбожныхъ хулителей.

წმინდელე კამაძელად ღირსო: სიბრ-
 9 შეე იგი ეკანებისა თოჯალთამ: ქოჯ-
 რისს მას ბოროტად მემობარსს: და
 დაეც ძალი რაჯდლოჯრი: ძალითა სადმრ-
 8 თოჯით რომელი გემოსს: რაჯმს იგი
 ქქადაგე ბრძენო ძე მამის მადლისამ:
 თასამიგელობელი სოჯლით წმიდიო-
 რჯრთ:

10 ჩოჯ იქადინ აწ სიღაღათ: მოქა-
 10 დოჯლი ანრდილითა მით შჯოჯლი-
 სათა: რ სძლია მას დღეს ჯოჯრით
 მოქადოჯლმან მოწაიგემან ქრის-
 ტეხმან ქქეშმარიტმან: და განკჯრგნა
 გოქებანი: მძღაფრთა რაჯმჯოჯლოთასნი:
 15 მადლითა სადმერთოჯთა: ბრძენმან იო-
 ვანე:

ლოდი რომელ მოჯოჯესწავა:

ა რ ძ სს: კოჯრთხი:

17 ტლთა ზედა მოციქოჯლთასს: ამ-
 20 კედრდა მხოლოდ-შობილი სიტეოჯამ
 ღმრთისამ: ვითარცა თქოჯ სადმერთო-
 მან ამბაკომ: რომელთა ბეგრ წიღად:
 რაჯოდა წინამწარმეტეოჯელმან: წ
 იოვანე ბრძენმან: ქადაგა მხოლოდ ღმე-
 25 რთად და კაცად სროჯლად:

327 სიტეოჯათ მამისო ქრისტე: კამო-
 ხინებამ შენი შორის რრთა მათ ცხო-
 ველთა: მამის და სოჯლის ქადაგა:
 ღმრთისამხილველმან ამბაკომ: წ იო-
 30 ვანე ბრძენმან ალგოჯან შენ: შობილი
 კორცითა ქალწოჯლისაგან:

18 მქერთი ღმრთისაგან კამოსროჯ-
 ღი: სიტეოჯამ რაჯსეოჯლოდ შობილი
 ღმრთეებით მამისაგან: რაქადაგა ამბა-

Громогласно обличил ты, препо-
 добный, слѣпоту мысленныхъ очей
 злохульнаго еврея и силой боже-
 ственной, въ которую ты былъ обле-
 чень, впадожилъ силу слабую, когда
 проповѣдалъ, премудрый, Сына Все-
 вышняго Отца, Совладѣтеля Духу
 Святому.

Да не хвалятся нынѣ горделиво
 хвалщійся тѣнью закона, ибо его
 побѣдилъ сегодня хвалящійся кре-
 стомъ истинный ученикъ Христовъ;
 и удивилъ премудрый Іоаннь благо-
 датью божественною умъ насильни-
 ковъ беззаконныхъ.

Камень, онъ же предзнаменовася..

«Услышахъ, Господи» (IV II).—

Жезлъ...

На колесницахъ апостоловъ, кото-
 рыхъ многократно призывалъ про-
 рокъ, возсѣло Единородное Слово
 Божіе, какъ сказалъ божественный
 Аввакумъ; мудрый же Іоаннь про-
 повѣдалъ Единаго Богомъ и челоѵ-
 комъ совершеннымъ.

Слово Отчее, Христе! явленіе Твое
 между двухъ Пребывающихъ, —
 Отца и Духа, проповѣдалъ богови-
 децъ Аввакумъ; мудрый же Іоаннь
 исповѣдалъ Тебя, рождагося плотью
 отъ Дѣвы.

Бога, отъ Бога ишедшаго, Слово
 безплотное, по Божеству отъ Отца
 рожденное, проповѣдалъ намъ Авва-

ვომ: შთით ჩრდილოეთ მომავლად:
სძალისა-გან ოჯკორწინებულისა: რო-
მელი სხანტრელმან. იოვანე ქადაგა წი-
ნაშე მძღავრთა:

5 ვერ მისწოჯუება ბოჯნებაჲ ჩოჯენი:
ღთ გნსა: ღმერთი ხარ მშჯღობი-
საჲ:

10 იხილა: ესიაჲ მსგავსად ძალისა: ონი
მჯღობარეჲ საყდართა ზედა: რო-
მელსა წმიდაწარსობით აქებდეს ოჯკორ-
ცონი: სოლო უგნ ღირსო იოვანე
მადლით მოიღე მადლი: ძალისა სა-
ღრთოჲსაჲ: და ქადაგე სამებაჲ ერთი
ღმრთეებაჲ.

15 ტომელ არს: ბრწყინვალეებაჲ დიდუ-
ბისაჲ: მამისაჲ და ხსტი ძლიერებისაჲ:
ღმერთი განმგებელი ორთა მათ
თჯუებათაჲ: ძეჲ მხოლოჲ დაოჯსაბ-
მოჲ: ქადაგე ღირსო: და ასწავე მამაო:
20 ოჯრწმოჯნოთა მართალი აღსარებაჲ:

სოჯულებით: მოიღე ძალი ზეგარდა-
მოჲ: სხანტრელო მდელეთ-მოძღოჯ-
არო იოვანე: და მსგავსად მესნელისა
ოჯბრძანებდ სოჯლთა ბოროტოთა: და
25 განსდევნეს კელმწიფეებითა მისამიე-
რითა: ხ მგომობარი იგი ოჯტეოჯ იქმნა
სიტყუთა შენითა:

ღმრთის-მშობელად:

ღღტეს: ჰირველ იონა:

30 სასწაოჯლოთა: შეიშვეე მდელეთ-
მოძღოჯარო: და ღოცვითა განჭკეს
ენისა ოჯტეოჯებაჲ: ჰოჯრისისა მის:
რომელ იგი მიეღო ჰპტიყად: ოჯრწ-
მოჯნობისათჳს სწავლათაჲს: რა

35 იესე სანტოჯრისა-გან: და შესწირო
ღმრთისა: ვითარცა მსხოჯერძლი:

კუმჲ იდუშიმჲ ოფ გორი პრიოსწენ-
პოი, — Дѣвы безневѣстной; вожде-
лѣный же Іоаннъ проповѣдалъ его
передъ пасыльниками.

Не постигаетъ естество наше...

«Отъ нощи» (V II.) Богъ еси мпра...

Исаія по слѣхъ своей видѣлъ сѣ-
дшаго на престоли Госиода, Кото-
тораго, славословя, хвалили безплот-
ные; ты же, преподобный Іоанне,
свыше получилъ благодать небесной
слыи и проповѣдалъ Тронцы единое
божество. Ты, преподобный, про-
повѣдалъ Того, Кто является сія-
ніемъ славы Отчей и образомъ крѣ-
пости, — Бога, проявившагося въ
двухъ еднствахъ, единого безна-
чальнаго Сына, и научилъ, отче,
невѣрныхъ правому исповѣданію.
Обильно прилѣтъ ты, вождельный
святитель Іоаннъ, вышнюю силу
и, подобно Избавителю, повелѣвъ
злымъ духамъ, възпалъ ихъ сплюю
Его; хулителъ же тотъ сдѣлался
нѣмъ по слову твоему.

Яко Богородицу...

«Возопихъ» (VI II.) Первѣе Іона...

Чудомъ украсился ты, святителю,
и молитвою разрешилъ еврея того
отъ нѣмоты языка, постигшей его
въ наказание за невѣріе учению
<твоему>, дабы избавить его отъ
соблазна и принести въ жертву
Богу.

5 **წ**ლეთიკოზმავლისა მის: მაცხოვრისა
 ხოჯისა ჭკეშმარტად მცნებისა სა-
 სოებითა: არაჲ შესძრწოჯნდი ნეტარო:
 არამედ კანდიკრად შესუ სსსოჯმელი იგი
 მწრთულ მომავკოჯდისებელი: ხოლო:
 დაიცევ ოჯვსებულად: ძალითა მით
 საღმრთოჲთა: ზეგა(რდამოჲთა):

10 **ძ**ცხინვარებითა საღმრთოჲსა მად-
 ლისაჲთა: განათლდა ჰირი შესი ვა
 მზეჲ: ყოვლად ქებოჯლო: რომლითა
 შეძრწოჯნდეს წინააღმდეგომნი: და
 მართლოჯკოჯნ იქეს სირცხულეოჯნნი:
 წ შეს იხარებ სოჯლითა: და აქებ
 ქრისტესა ღმერთ-შემოსილო:

15 **ო**რთა მოჯცელოთა:

კწლსა: კოჯლისწყრომასა მძღო-
 რისსა:

20 **მ**მრთისა სიკეოჯაჲ დაოჯსაბამო:
 ოჯხიღაგი იხიღვა ოდესჲ: მეოთხედ
 სჲმთა შორის: ყრმათა აბრამკანთა: და
 შემწოჯველებაჲ იგი: საკოჯმილისა მის
 ცოჯარად შეცვალა და ყრმანი იკსნა:
 წ შეს ნეტარო: დაშირტე ციცხლი
 იგი საცთოჯრისაჲ: და ოჯჩინო ჭყაჯ
 25 რისხვაჲ: მძღაგრისაჲ იოჯსნე:

შაჭკესენ წინააღმდეგომაჲ მძღაგრ-
 თაჲ: ვა ქსელი დედამწარდლისაჲ:
 ნეტარო იოჯსნე: და ღელვათა მით შინა:
 ოჯრწმოჯნობისთა ჭლეჯედ ღირსო:
 30 სავეითა მით მართლისა საწმოჯნობი-
 საჲთა: ვა გეტჯრთა შეს: აფრაჲ ჯოჯ-
 არისაჲ: და მოწყენოჯლ იქმენ ზეტისა
 ნავთსადგოჯრისა: მამო სანატრელო:

35 **ქ**აღნი იგი ცოდვისანი: შესწოჯენ
 ენითა ციცხლისაჲთა: ნეტარო იოჯსნე:
 შემამოჯოთებელნი: ნეჯტა: საწმოჯ-

Истинно уповая на данную Спа-
 сителемъ нашимъ заповѣдь, ты не
 испугался, блаженный, но дерзновен-
 но выпилъ чашу, мгновенно умерщ-
 влявшую; божественною же и выс-
 шею силою ты остался невреднымъ.

Теплою божественной благо-
 дати просіяло лице твое, какъ солн-
 це, всехвалный; этимъ смутились
 супостаты и, пристыженные, обра-
 тились вспять; ты же, радуясь ду-
 шой, хвалишь Христа, богоносный!

Двѣ утробы...

«Благословенъ еси» (VII п.)—
 Глѣвъ мучителя...

Безначальное и незримое Слово
 Божіе, показавшись нѣкогда четвер-
 тымъ среди трехъ отроковъ авра-
 амстихъ, жгучесть нечи преложило
 въ росу и спасло отроковъ; ты же,
 блаженный Іоаннъ, угасилъ огонь
 соблазна и сдѣлалъ невиднымъ
 глѣвъ наспльшка.

Ты разрушилъ противодѣйствіе на-
 сильниковъ, какъ паутину, блаженный
 Іоаннъ, и по волнамъ невѣрія бурно
 поплыл, преподобный, на кораблѣ
 правой вѣры; имѣя крестъ въ каче-
 ствѣ парусовъ, ты достигъ небесной
 пристани, отче вождельный.

Тернія грѣха, заглушающія де-
 рево вѣры, и языки, злословящіе
 Бога, сжегъ ты, блаженный Іоаннъ,

სოებისათა: ეხანი იგი ბოროტად მა-
დიდებულნი ღმრთისანი: და ვაწარდი:
აღაყოფილენ: საყოფი ოჯახითა:
მართლმადიდებლობისა: ორნატთა.

5 გოჯლისათა:.

სამეძასა ერთარსებასა:.

აკახსა: სიბრძნით სიმკნეჟა ახო-
ქნეს:.

10 **1** სოცვითა შენითა მამათ: საონოდ
ღმრთისა შეწირულობითა: აღსროჯლებდ
სასწაოჯლათა ოჯრცხუჯათა: რაჟამს
განჭკოჯრენ კელნი იგი განკმეღნი:
ოჯრწმოჯრათა მის ჭოჯრისანი: რო-
მული განისწაღლა გოჯრეთათაგან: და
15 სარწმოჯრებით შეჯიფრდა შენ: და
ღირს იქმნა შენ მიერ: მეორედ შობასა
წელითა და სოჯლითა წმიდითა:.

20 **2** ძანაარსი სიტყოჯათა ოჯრამათ:
სწორი მამისა და სოჯლისა: ერთი
ქრისტე ღმერთი და კაცი სროჯლი:
(ჭქადაგე შენ) და დაჭბეჭდე სიტყოჯას
სასწაოჯლითა: რომელი წამებითა სქმე-
თათა: ჭრწმენეს ოჯრწმოჯრათა მათ:
ოჯდღეველი ძალი ქრისტეისა ჭეშმა-
35 რიტი:.

40 **3** შოჯრცა ძალი ზეჯარდაშოათ: ღო-
ცვითა შენითა ღირსო: ად აღადგინე
საყოფით მეოჯდარი იგი განსწწნილი:
გა შესწეღმან ოთხისა ღღისა და ზა-
30 რეათ: ხ შენ ოჯდრეათა ბოჯრებათა:
კაცობრივთა: აღმადღდი იოჯანეს: რა-
ჟამს ცოცხალი წაროჯდგინეს: მრავალ-
ჟამისა იგი დაყოჯლი: და დაკისნილი:
მშობელთა ოჯრსებულად:.

35 ცხოვრებისა სასოდ:.

ადახსა: ძლეოჯლ იქმენეს:

языкомъ огненнымъ и въ бороздахъ
сердцеъ распустилъ ты, какъ розу,
непорочный плодъ православія.

Тронцу единосущую....

«Благословите» (VIII п.) — Въ
мудрости мужество показалн....

Молитвами твоими, благоугодными
Богу, ты, отче, совершилъ безчи-
сленное множество чудесъ, когда
испытилъ сухія руки невѣрующаго
еврея, который, будучи проучень
бѣдствіями, съ вѣрою приналъ къ
тебѣ и удостоился отъ тебя втораго
рожденія водою и Духомъ Свя-
тымъ.

Единосущное и безначальное Сло-
во, равное Отцу и Духу, — единого
Христа Бога пчеловѣка совершеннаго
(проповѣдалъ ты), подтвердивъ слово
чудесами; невѣрующіе же повѣрили
въ непобѣдимую и истинную сплу
Христа свидѣтельствомъ дѣлъ.

Пріявъ силу свыше, молитвами
твоими, пренподобие, воздвигъ ты
отъ гроба покойницу истлѣвшую,
какъ Избавитель четырехдневнаго
Лазаря; и ты, Іоанне, вознесся пре-
выше челоѣческаго естества, когда
представилъ родителямъ невредимой
давно погребенную и разложив-
шуюся.

Уповалиемъ живи....

«Величитъ» (IX п.). Побѣждены
были...

Աշხնիւնս: տաշալտասն მხილვა-
 რეთა: ნათელსა ყოფლადმოოჯვლე-
 ბელს: სანმროთათ საყოფელთა: ტა-
 ძართათ მათ კელთაჯქმსელთა და-
 5 მკვდრებოჯვლ ხარ ღირსო წინასიქ ს-
 მეზს: წმიდაო იოვანსე: დიდო
 მღვდელთამოძღვარო:

ძალეოჯვლ იქმნა: ძალი ბელის-
 რემის: ძალითა მით ოჯვლეველითა:
 328 რომელ სეკემოსს | ოჯხილავთა და ხი-
 ლოჯვლთა მტერთა წყობას: ნეტარო
 იოვანსე და ყოფლით კერძო მძლე
 ქქმენ: მძღვრებას: წინასდმგომას:
 მღვდელთამოძღვარო იოვანსე:

15 მშრთისა მიერ გამოხსნდი იოვანსე:
 ხოჯრთთ ამოძღვრად ჭეშმარიტად:
 ბრძენო: და აღაშენე ღირსო: ტაძარი
 მართლისა სარწმოჯნობისა: სს-
 ფოჯველსა მას ზედა: დაშეარებოჯვლს
 20 ქრისტემს მოციქოჯვლთას: და შეამ-
 კვე იგი მადლითა მღვდ(ლობისადათ):

Աღუქვითაქმს: ამადღდა ქება
 შენი: ყოველთა შეტყოჯვლთა სიტყუთა
 იოვანსე: და ვერ შეოჯვლებთ ღირსად:
 25 გალობად შენდა: ად სიიწირე ოჯვღირსთა
 გან ბაგეთა კინიბი შეხმამ: და ითხოე
 ხოჯენთაჯვლ დიდი წყალობა:

დიდებოჯვლო:

აქბს: ჭეშმარიტება:

30 მღმდღღდი ღირსო ვა თეზბი-
 ტელი: ეტლითა შრომათა შენთადათ:
 რაქამს ფერთან ჭეჟ გონება შენი:
 სანმროთათ მცნებათა: სროჯვლებით

Въ неприступномъ для глазъ со-
 зерцающихъ и неязкаемомъ свѣтѣ,
 въ селеніяхъ божественныхъ, — хра-
 махъ нерукотворенныхъ, живешь ты
 предъ Святой Троицей, святымъ
 Іоанне, великій архипастырю!

Побѣждена сила велиара силою
 непобѣдимою, въ которую ты былъ
 облеченъ, блаженный Іоанне, сра-
 жаясь съ невидимыми и видимыми
 врагами; со всѣхъ сторонъ одолялъ
 ты, святителю Іоанне, насиліе супо-
 статовъ.

Показавшись отъ Бога истин-
 нымъ архитекторомъ, ты построилъ,
 премудрый Іоанне, храмъ истинной
 вѣры на утвержденіемъ Христовы-
 ми апостолами основалии и украсилъ
 его благодатью свлщенства.

Хвала твои, Іоанне, вознесена
 очень высоко словамъ всѣхъ способ-
 ныхъ говорить; хотя мы и не въ
 состоянии достойно воснѣтъ тебя, но
 прими изъ недостойныхъ устъ ма-
 лое сіе восхваленіе и выступи памъ
 великую милость.

Преславная....

На «Хвалите» (стихиры). Истина...

Вознесся ты, какъ Θεэвпитнигы,
 на колесницѣ трудовъ твоихъ, когда,
 окрыливъ умъ свой исполненіемъ бо-
 жественныхъ заповѣдей въ совер-

აღსრულებითა: და მიიწიე სუცისა კა-
მარათა:

15 დაჲყამს ლოცვითა: აღსრულენ მა-
მათა: საკურგულეებათა სიმრავლენი: მოი-
ზიდე ჰირველ მგობარნი იგი: და
შესწირე ღმრთისა: განხანილი კმბა-
ზითა: და განათლებოვლი სარწმოვნო-
ბითა:.

10 საკოვმილი იგი: მოტყინარეა და-
შრიტე: ქრისტე სიტყვათა მამი-
სათა: აგზებოვლი მტკრისა ბოროტი-
საჲ: ლოცვითა ღირსისა: მღვდელთა
მოძღვრისა შენისაჲთა: და შეჭკრი-
ბენ განხეობენი სამწყსონი:.

15 დაჲწე თვეტესად განიხარებს და
განსცხრებინს: ქალაქი თვრჭაჲ და ქე-
ბით: ჰატოვს ცემს საგსენებელსა შენსა:
ღირსო იოვანე: და მოგიგებს შენ
მკეთესად წინაშე ღმრთისა თვკოვნი-
20 სამდე:.

ქალწოვლო ღირსო:

шенствѣ, достигъ ты небесныхъ сво-
додвѣ.

Совершивъ молитвами множество чудесъ, ты привлекъ къ себѣ, отче, того, который въ началѣ былъ хулителемъ, и принесъ его, омытаго въ купели и просвѣщеннаго вѣрою, въ жертву Богу.

Молитвами достойнаго святителя Твоего Ты угасилъ, Христе, Слово Отче, раскаленную печь, разжевленную злымъ врагомъ, и собралъ разсѣянную паству.

Нынѣ въ особености радуется и ликуетъ городъ Урна и чествуетъ похвалою память твою, преподобне Иоанне, имѣя тебѣ ходатаемъ предъ Богомъ во вѣки.

Дѣво достойная.....

Протоіерей Кор. Кекелидзе,

31 октябръ 1913 г. Тифлисъ.

